

MŪŠŌS UPYNO TARMIŲ LEKSIKA

E. GRINAVECKIENĖ

Kiekvieno mūsų respublikos kampelio žmonių kalboje slypi galybė plačiau neskelbtu gyvų kasdieninių pasakymų, retesnių žodžių, sustabarėjusių žodžių junginių. Daugumas jų kartu su jais reiškiančiomis realijomis pamažu užmirštami, nyksta. Todėl svarbu kaip galima stropiau tuos leksikos faktus užrašinėti, skelbti, tyrinėti, nes žodis juk yra geras viso krašto ar atskirų jo vietų žmonių gyvenimo atspindys, to gyvenimo liudininkas, nurodantis jo ryšius su senovę ir dabartimi.

Čia pateikiamoji Mūšos upyno tarmių leksika yra autorės 1960–1965 m. užrašyta keturkampyje tarp Pāšvitinio, Žeimėlio, Vaškū, Linkuvōs. Atrinktųjų žodžių santykis su literatūrine kalba – skirtuminis, t. y. čia dedami žodžiai yra dialektizmai – leksiniai, darybiniai, akcentuaciniai ar semantiniai, o vienas kitas jų ir sintaksinis. Dedami ir žodžiai, kurių perkeltinė reikšmė yra siauro tarminio charakterio, ar kurie, autorės nuomone, patys ar atskiri jų darybiniai elementai sietini su tomis tarmėmis ar stambesniais tų tarmių vienetais bei joms artimesni ir būdingesni. Pateikiamujų žodžių santykis su kitų lietuvių kalbos tarmių leksika čia neliečiamas, t. y. atskiri žodžiai pateiktąja forma ar reikšmė gali būti vartojami ir didesniame lietuvių kalbos tarmių plote. Didžiausią dalį čia dedamų žodžių sudaro bene aktyviausias ir ryškiausias tarmės leksikos elementas – vaizdingieji veiksmažodžiai. Nemaža skelbiamos leksikos dalis gyva béra tik senosios kartos atstovų pasakojimuose, prisi minimiuose ir reiškia dabar jau iš gyvenimo dažniausiai pasitraukusias ar nykstančias realijas, susijusi su senovės papročiais, tradicijomis ir pan. Tam tikra žodžių dalis turi leksinių, semantinių ar darybinių bendrybių su latvių (la.) kalba. Kurie-ne-kurie žodžiai pasitaiko ir skolintiniai. Tai dažniausiai slavizmai (sl.) ar germanizmai. Bendroji su kitomis kalbomis ar skolintinė leksika gali padėti vienokiu ar kitokiu aspektu nušvesti Mūšos upyno tarmių ar apskritai lietuvių kalbos ir jos tarmių santykį su kitomis kalbomis. Nemaža pateikiamujų žodžių ir jų formų gali padėti nušvesti bei išaiškinti daugelį lietuvių kalbos leksikos, gramatikos, kirčiavimo dalykų, ne vienos formos kilmę, žodžių semantikos kitéjimą.

Mūšos upyno tarmių žodžiai, kaip ir visų kitų lietuvių kalbos tarmių leksika, iš seno yra renkami ir kaupiami „Lietuvių kalbos žodyno“, o pastaraisiais metais ir „Lietuvių kalbos atlaso“ kartotekoje bei skelbiame (kartu su visais lietuvių kalbos žodžiais) didžiajame „Lietuvių kalbos žodyne“¹. Tačiau darbų, kuriuose būtų skelbiama ar nagrinėjama vien tik šių tarmių leksika, iki šiol, galima sakyti, neturime. Žinomas lietuvių kalbininkas K. Jaunius, tiesa, yra paskelbęs „Panevėžiškių tarmės

¹ Žr. Lietuvių kalbos žodynas, I–VIII.

leksikos ypatybes², tačiau jo aprašomi palyginti negausūs panevėžiškių tarmės žodžiai daugiausia yra rinkti iš kitų (Pāsalio, Pāmpėnų, Krinčino, Joniškėlio, Vabalniško, Linkuvōs) vietų, negu čia pateikiamoji leksika. Be to, ten jie atrinkti ir pateikti kitu požiūriu: be iliustracinių medžiagos, lyginami tarpusavyje, ieškoma jų atitinkmenų kitose lietuvių kalbos tarmėse ir kitose kalbose. Dėl skirtingo tikslø ir pati K. Jauniaus iškelta leksika skiriasi nuo čia pateikiamos.

* * *

Kiekvienas čia pateikiamas tarminis žodis yra iliustruojamas vienu ar keliais sakiniais – gyvais liaudies šnekamosios kalbos pasakymais, užrašytais iš gerai tarmiškai kalbančių žmonių lūpų. Tokiu būdu pateikiamą nemažą vaizdingų pasakymų, frazeologizmų, smulkiosios tautosakos pavyzdžių. Visi žodžiai ir juos iliustruojantys sakiniai transponuoti į literatūrinę kalbą. Žodžių pateikimo tvarka – alfabetinė. Antraštiniai ir visi iliustracinių sakinių žodžiai kirčiuoti. Antraštinį vardžiodžių nurodoma ir kirčiuotė. Žodžių reikšmių aiškinimas ir gramatinės bei kitokios pažymos, santrumpos, apskritai imant, vartojamos tokios, kaip „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“³, tik hibridiniai dariniai skliausteliuose turi pažymą hibr., o po svetimžodžio skliausteliuose nurodoma, jei tai įmanoma, iš kurios ar per kurią kalbą jis į tarmę yra atėjęs. Atskirais atvejais pastarasis lyginamas su atitinkamais kitų kalbų leksiniais atitinkmenimis, tačiau, apskritai imant, visų čia pateikiamų tarminiškų žodžių kilmės klausimų nesiekama aprépti.

A

advikātas (iš lot.) (2) advokatas: *Támsta kalbì lýgiai advikātas.*

áičvaras (3^a) aitvaras: *Lékia áičvaras: né galvōs, né uodegōs, tik tokia šviesélè, kaip kacérga. Áičvaras iš vieno kléties prirýja grūdū, ing kito pilia, ir tas paliéka turtingas. Tas áičvaras yrà, kuř láksto ta ugnis padangěj. Tas vaikas – pùsé áičvaro – jis labiai smarkùs.*

akikpléša b (1) akipléša: *Aš su juo nenóriu kalbëti: tòks jis akikpléša.*

akis (4) 1. △ akis **idéti** išmokyti: *Jūs visùs išmókslinò, akis idéjo: viskà mäto, viskà suprañta. akis nugrëžti* nežiurëti: *Teip jis gražùs, kad negali akiù nugrëžti: geltóna čiupré (plaukai), o garbanótas. akim̄ sužiürëti* akimis „suvalgyti“: *Mësą akiñ sužiūriame, neválgome né vienas.* 2. girnų skylė: *Pripýliau pílną áki grūdū ir nebegaliu pamálti.*

ãmalas (3^b) △ ãmalą mèsti žaibui bē griaustinio apkrésti javus rüdimis: *Kai žaibúoja ir negriáudžia, senovès žmónés sâko: ãmalą mèta, pagadiñs ãvižas.*

amžinätilsi 1. velionis: *Amžinätilsi mojèlé pagriùvo.* 2. baigta, galas: *Jau jañ greit bus amžinätilsi. Jau tiems bâtams amžinätilsi.*

antälekas (1) (plg. lenkų antałek) statinaitė alui: *Pùsberniai (samdiniai) nusiperka antäleka alaùs ir gëria miškë per sekminès. Ing antäleka pareïna (telpa) trisdešimt litrų alaùs.*

ančak||ýs (3^a) antakis: *Kaip tåvo tie ančakiai – juodi ar nudarýti (nudažyti)?* -elis (2): *Ta mažyté bùvo baltais ančakëliais ir baltais plaukais.*

² V. Drotvinas ir V. Grinavečkis, Kalbininkas Kazimieras Jaunius, Vilnius, 1970, p. 154–161.

³ Žr. Dabartinės lietuvių kalbos žodynas, Vilnius, 1954, p. V – XVI.

apìrèdai dgs. hibr. (iš sl.) (1) drabužiai, apranga: *Paródžiau visūs apìrèdus, kokiùs aš turiù.*

apýrupiai apystambiai, stambokai: *Kai kiaūlém māla, tai teip apýrupiai, tokiōm kruopēlém.*

apjó||ti, -ja, -jo užguiti: *Jis žmõgus lénèsnis (lėtesnis), apjótas jos.*

apjuōk||ti, -ia, ápjuoké pajuokti: *Apuočks jí visi, kad toliau teip geřs. Be skarēlés neik, visi apjuočks.*

ap||kamšyti, -kañšo, -kañshé 1. apdovanoti: *Kuō manè šiañdie apkamšysi? 2. apsmaigstyt, apsodinti: Ątveža daūg gražiū vainikų (gelių) ir apkamšo apie vísq motinélés kāpą.*

apołb||tyti, -ija, -ijo sugédinti, suniekinti: *Aš ja apołbiju: par kárve išvadinù, par kiaūlę.*

apsi||glaudýti, -glaūdo, -glaūdē paglamonéti: *Parvažiuoji namôlei, gal senàsai (vyras) kiek ir apsiglaūdo.*

apsi||kélti, apsikelia, -kélē apsirinkti: *Aš buvaū apsikélēs nāšle.*

apsi||manýti, -māno, -mānē jausti, įsitikinti: *Dědè apsimāno, kad gālia paeiti ir žāda eiti.*

apsimýnè||lis, -è (1) kas nešvarus: *Jinaī bùvo labiai apsimýnélē: kad galédavai šuni nudùrti su kvartūgù.*

apskríe||ti, -ja, -jo apibrëžti, apvesti: *Kad naujikaulis (navikaulis) áuga, reikia su na-bāšniko káulu apskrëti, ir nebeaūgs.*

apsmáug||ti, -ia, -è apgaléti, įveikti: *Didènsis tą mažèsni apsmáugia.*

apsükēlis (2) apvalus, visai nedidelis plotelis: *Kiek čia tu pievëliu: tik apsükēlis.*

apstremék||inti, -ina, -ino (plg. *traminti* 'raminti') apibarti: *Jinaī apstremékindavo jā: tu tokia, tu tokia.*

aptútalo||ti, -ja, -jo šiltai apkamšyti, apvilkti: *Aptútaloja kaip sēnq žmõgų ir nùveža ing miëstq.*

ap||úti, àpuja, -újo uiti: *Pradéjo ja apúti, apúti, ir paliko jinaī tokiā neišmänélē.*

apvertó||ti, -ja, -jo apvesdinti, išleisti už vyro: *Jau apvertójau abúodu vaikù, galiù miřti.*

apžir||ti, apžýra, -o pradéti mirgëti: *Dabà negaliù teip išsiuvinéti: apžýra tuoj ākys, bēga āšaros, ir tadà jaū niēko nérà.*

ařdskelé (1) kartis jaujoje ardamas uždëti: *Tōs ařdskelés yrà dvëjos: vienos aukšciaū, kitos žemiaū. Ant ařdskelij uždëti ařdai.*

atâdrékis (1) atodrékis: *Kad atâdrékis, važiuoja kiškių šáudyti. Nebešäla óras, jau atâdrékis.*

atlap||ùs, -i (4) pasitikintis: *Aš labiai atlapi: viskā paliekù vālio (atvirą, neužrakyta).*

atsidvësti, atsidvesia, atsidvësé nugaruoti stiprumui: *Alùs neskanùs – atsidvësës. Priplé tokiō atsidvësusio alaùs.*

atsitriš||tyti, -ija, -ijo įkyréti, atsibosti: *Atsitrišijo mán tie pijökai, nebekenčiù aš jū.*

atsiveřsti, atsiverčia, atsiverté užvirsti: *Nueinù pas kárve, sugrižaū ir atsiverčiau ant lóvos.*

atsižiüré||ti, atsižiūria, -jo 1. atsižvelgti: *Jis neatsižiūria ing kítq žmõgų: dirba, kaip jam reikia. 2. atsisukti, dairytis: Eik ir neatsižiürék!*

astó||ti, -ja, -jo Δ nuo pröto astójës ne viso proto: *Visi žmónës kaip žmónës, o jis – lýgiai nuo pröto astójës.*

atvēžti, atveža, atvēžē Δ **atvēžti** **ātlaidus** atvēžti atlaidū vaišes: *Jis iš vākaro atvēžē ātlaidus* (atlaidams alaus), *ir neberekējo nē ing miestā važiūoti.*

atželā (3^b) atžala: *Apynys ātzelas mūša jau iš rudeņs.*

ātžindas b. (3^b) kas po pertraukos vēl pradedamas žindyti: *Ātžindas vaikas netiņkamas: jis gālia būti būrtininkas.*

augtīnē dkt. (2) augtoji vieta: *Čia mano gīmtīnē, māno augtīnē – aš čia viskā žinaū. avikirp||is, -ē bdv.* (1) avims kirpti: *Atnēšk tu mān avikirpes žirkles.*

avižis (2) karkvabalis: *Pririņķ avižiū ir tiem vaikēsam ipilk ī lóvā. Avižiū kójos šiuškšcios.*

B

báldalas (3^a) uždaras: *Kād dēda mēsiško, mažiaū reikia báldalo.*

balē (4) bala: *Čia vienos bālēs pagā tā mīškā. Ta balē pilnā šimēt kaip akis – tai lietaūs.*

balē̄sas (iš sl.) (2) siaura tvoros lentelē: *Balē̄sų tvorā labiai gražiai darželiūs tvēria.*
-esiūkas (2): *Grytēlē apkaltā žaliaīs balesiūkais.*

balseminka hibr. (iš lot.) (1) smulkiažiedē langinė gélē (*Impatiens balsamina*): *Balseminkos kēgēm žydzia.*

bandā (4) užmokestis bernui žemēs ploteliu, ī kurį telpa pasēti pūras (48 kg) miežiū, pūras avižu ir siekelis linū: *Mat, kokiōs gēros jañ bañdos: teip geri mižiai – mat láimą tūria.* Δ **eīti ant bandū** bernauti už atlyginimą pasēliais: *Jis eīdavo ant bandū, labai bagótas būvo.*

bandinýkas (2) bernas, gaudavęs atlyginimą banda: *Už bandinýko eīti nenorējo, už gaspadōriau neistekējo d.*

bāstelēti, -elia, -ējo bakstelēti: *Tas dāktaras mān tik nuo tólo bāstelējo, ir ganā.*

bēgis||, -ē (2) nebylys: *Bēgis kalbēti negalia: ródyte ródo, kai nória.* **begēlis** (2): *Atējo begēlis, reikia dūoti kō.*

beřgždin||is, -ē (!) bevaikis: *Beřgždiniam senātvēje blogaī.*

bičkorēli||s, -ē bdv. (2) kuris savo išvaizda panašus ī bičiū korj: *Jurginai bičkorēliai ár (ir) savo gražūmą tūria. Jurginam bičkorēliam mažēsnēs galvēlēs išáuga.*

birbýnē (2) Δ **būti kai birbýnei** būti liesam: *Tai mergā: kai birbýnē: nē ten jōs piļvo, nē ten kō.*

blūnk̄t virtimo garsažodis: *Mēšlūngis tráukia labiai kójas: blūnk̄t ing lóvā – jéibu atsisēsi, nebeat sistósi.*

brangiaī smalsiai, įvertinančiai: *Jis teip brangiaī žiūria ing tā siuvimq, teip nória išmókti.*

brazdē||ti, brāzda, -jo tiksēti: *Mažiutytis, o brāzda gerai támstos laikrodis.*

brūkšnēlis (2) būriukas, debesēlis: *Niáukiasi niáukiasi, gal uzeitī kōks brūkšnēlis lietaūs.*

bruzdukłēlis (2) sukutis girnoms pakelti ar nuleisti: *Bruzduklēlis nutrúko – nebegali pakelēti gírnū, reikia naujōs virvēlēs.*

būlbē (1) bulvē: *Šiemēt būlbēs labiai gēros.*

burbulēlis (2) rubuilis: *Tiek gražūs: kaip būlbē apvalūs – kaip burbulēlis.*

Č

čyruliúo||ti, -ja, čyruliávo čiulbèti: *Vieversjys čyruliúoja: kylia sparnëliais ir vél nusi-léidžia.*

čiupn||us, -i (4) miklus: *Čiùpnūs pirštëliai, kad blùsą sugavai.*

čiùpré (iš sl.) (2) galvos plaukai: *Tòks gražùs výras: čiùpré geltóna. Užsirišk ska-relë: prisivel̄s čiùpré šiēno. Supýko výras ir nùpešé čiùpré: o tu veñniau!*

čiuré||ti, čiúra, -jo čiepsèti, cieksèti: *Tilvikai čiúra, sako – jau rugiai reikia seti.*

čiurnélis (2) pirštinių ar puskojinii pradžios stulpelis: *Pamègzk ilgësnì tą čiurnéli, dabà tòks striukutýtis.*

čiužé||ti, čiúža, -jo gurgždèti: *Bùlbių krakmòlas čiúža.*

D

dabótoj||as, -a hibr. (iš sl.) (1) prižiürétojas: *Iléisi i tūos namùs senùtę, o támsta jos dabótoja bùsi.*

dagilélis (2) sniegena: *Dagiléliai ant žiemôs pasiródo, nedìdeliai tokië, grázus, juosvì, tik gurklélis raudónas.*

dáigas (3) atzala, kùdikis prk.: *Vienas dáigas išdýgo, tuoj bus ir kitas. Tokià jaunà móterè, o daigaïs apdétà, ir ganà.*

danèsti, dàneša, dànešé išgirsti: *Aùsys turi danèsti viskà.*

dantinìs dkt. (2) Δ léisti **dantinìj** mesti iš dantų peili, kad įsibestu i žemę (toks pie-menų žaidimas): *Už gälo peilio piemuõ ȷskandës léidžia dantinìj, kad peilijs įsibestu i žemę.*

dantýs (4) dantis: *Sparño dančiai, kur užkabina gliją, išlúžo. Jo dañtys ištrupéjo. Dančiam gerai obuoliai.*

darbädiénè (1) darbadienis: *Penkiàs darbädiennes pridéjo už cukrinių ravéjimą.*

déjéja (1) kuri deda: *Kad vištà nedéjéja, ja piáuk.*

dìdel||is, -é (1) 1. nemažas: *Tie vaikaï dar nedìdeliai bùvo, kai mója mìré. 2. garsus: Véžè däktarus didelius, ir mìré vis tiek.*

didelësn|is, -é (2) didelësnës mûrinës (urvinës) krégtës.

diëdas (iš sl.) (2) senis: *Keturíem diëdam bařzdos atgál (arklio kojos misléje).*

dienà (4) △ **vìršinyko dienà** diena, kai kerdžius ganydavo už to kiemo piemeni: *Vìršinyko dieną piemuõ namuõs stòvia – vìršinykas tą dieną gämo už ji. Piemuõ džiaū-giasi: vìršinyko dienà mán par sekminës.*

dóbilas vns. (1) dobilai: *Mùsù dóbilas bùvo už këlio sëklinis pàliktas. Bùvo mäšina dóbilo piáunama. Kupetúoja dóbilq.*

dräskata b. (1) kas nebùna ramus: *tas vaikësas tòks dräskata labiai, tòs mergáitës negälia nuo jõ apsiginti.*

draügè (2) draugystë: *Aš nenorédayau, tik valug draügës išgérdayau alaùs.*

drìsté||ti, -ja, jo drìsti: *Aš mergáitë buvaù, ir né vienas výras manè nedrìstéjo teip pakalbinti: aš, jéigu tu šitaip, átgrëžiu nùgarą jañ.*

drobìnìs dkt. (2) lininë medžiaga: *Par drobìnì gyvâtës nejkânda.*

drögnës dgs. tymai: *Tas jõs vaikëlis seřga drögném: išveñtas raudónas, kad ir ãkys – vaikaï visì parseñga ta ligà.*

drozéjas (1) kas plakdavo rykštëmis: *Guldýdavo žmónes ant zoslänù, ir drozéjai dróždavo su rýkštëm. Drozéjai ár (ir) iš tokių pat ir sakýdavo: mäss (mes) dró-šime, jùs rëkite.*

dùntuvai (1) dumplés: *Kálvēj dùntuvų nebérà, ugnis iš elēktros eīna.*
dvasúo||ti, -ja, dvasávo sunkiai kvépuoti: *Tas senēlis jau čystaī (yisai) išsižiójęs dvasúoja.*
dvynick||is, -é dkt. (2) dvynukas: *Iš kařto jiem atsirādo dvynickiai.*

E

eīgastis (1) eisena: *Eigastī grāžu turi: rankās ī šalīs pamētai, gražiai eini.*
eilà (4) eilē: *Mirtis eilōs nežiūria.*

F

fliūkcija (1) (iš lot.) fliokas, karklelis: *Fliūkcijos žýdžia dīdelēm kēgēm, labiai gražiai: ir margi vidurēliai, ir raudoni, ir balti.*

G

galvūgalē (1) galvū galas: *Tráuk tā galvūgalē ing šitā krāšta. Padēk pīningus terp lóvos ing galvūgalē.*

gangreīt maždaug, beveik: *Apúoko galvā kaip katēs gangreīt; kařtais pāveizda; jañ kójos apžēlē, jañ snapūkas suliñkēs.*

gāradas (iš sl.) (3^b) užvaras, gardas: *Kiāūlē išsiláužē iš gārado, reikia eīti užtaisyti.*

gargālē (2) prk. radijas: *Pridarýk tā gargālē: niēko gēro nérà, tik gargaliúoja.*

garsvýčios (1) garstyčios: *Smulkutýtis kaip garsvýčių grūdēlis. Garsvýčios labiai piktos: keřta ing gérkle.*

geidáu||ti, -ja, geidāvo pageidauti: *Visi geidáuja, kad atkelētu autobūsu stōti.*

gegutūitis (1) gegužiukas: *Kielē išperējo gegutūiti.*

geinys (4) 1. nuimti nuo mestuvu siūlai: *Idēk ī geinī rýkštes (balanas) skiemēnīm suvērti ir tadā vērk ī skieqtā. 2. lenkta lazda ilgu kotu mušti žaidimo metu ripkā: Kad dāvē su geiniū, kad ta ripkā ējo! 3. tam tikras žaidimas su lenkta lazda: Geinī išvārē iš ūlyčios. Δ mūšti geinī žaisti su geiniu tam tikrā žaidimā: Eidavo ir pūsberniai mūšti to geinio.*

geluōnē (2) votis su geltona šerdimi: *Dvi geluōnēs pirštē pasidārē.*

genēt||as, -a (1) margas, kanapētas, taškuotas: *Dagilēlis (sniegena) genētas, tik jō gurklēlis raudónas. Víeversio kiaušinēliai genēti, grāžūs tokiē. Gegutē margā, genēta, jai tokiū rausvū plunksnēlių; jinał kiáurai támsta genēta.*

geraī daug: *Dar geraī seniaū mās norējom piňkti žēmēs.*

gérēj||as, -a (1) kas geria: *Alaūs yrā, gérējū nérā: reikēs samdyti gérējū.*

gēring||as, -à (3) galintis gerti: *Kad támsta labiai negēringā.*

gès||yti, -ija, -ijo vaikyti, varinēti: *Jinał labiai gēsijo ančiukūs ir užgāvo kójā.*

giltinē (1) mirtis: *Jau daūg nérā māno draugū, o mañ' užmiřšo giltinē.*

girià (4) spygliuočių miškas: *Girioje pūsys áuga daugiáusia ir ēglēs.*

girtybē (1) girtavimas: *Iš girtybēs paliko beprōtis.*

gyvatiēnē (2) gyvačių antpilas su degtine: *Sveīka išgérēti gyvatiēnēs.*

glítē (2) snarglys: *Išēmēs nōsinę nusišlūostē glítę. Geriaū už sēno barzdōs, kaip už jáuno glítēs (geriau ištekēti už seno).*

grābštel||éti, -ja, -éjo grybštelēti, gnybtelēti: *Grābštelējo meřgai ī pašonę prō šāli eidamas.*

gražà (4) apsigrežimas: *Támstos jau negeraī važiuojat, jùm jaū grąžą reīks darýti.*
gražáila b. (1) kas gražus: *Mūsų kárve gražáila.*

grąžgalvè (1) tokis miškinis paukštis rudomis, baltomis ir pilkomis plunksnomis *Lynx torquilla*): *Grąžgalvè ilgu kaklù ir gręžioja gálvą. Grąžgalvés bijo skruzdėliū, ba užpúola jų vaikùs. Grąžgalvè didesnė kaip špókas, tokià pailgà. Grąžgalvè përia terp drevës (drevéje) △ Kaip grąžgalvè: ilgu kaklù.*

grēbčiai dgs. (2) pagrébstos: *Reikia suvěžti grēbčiai.*

grybà (2) grybas: *Lēpšés tik ištęzta, o jos gēros grybos.*

grieb||ti, -ia, -é imti, tverti: *Su kuō jis griebia, su tuō važiuoja: ar jañ māšina, ar kombáinas.*

grindē (4) metalinis lankelis grandinei įverti: *Šuvà iš tos grindēs atsikabino ir pasileido.*

gróbas (1) šonkaulis: *Griùvo su māšina ir gróbus išlaužé. Tōs svočiōs výru (vyru)*
ár (ir) *gróbą išlaužé.*

grobúon||is, -é (1): *Pelēdos grobúonēs: suēda sàvo vaikùs išperējé.*

gùdkūlis (1) gnužulas, negražiai susuktas ryšulys: *Gražiai nesuvyniōjo, nesulañktė, tok̄ gùdkūli sùsukė ir nùmetė.* **gudkūliukas** (2) *Suvyniōjo, tok̄ gudkūliuką žarneliu.*

gùmè (2) guma: *Skersai parpiautà gùmè.*

gumijin||is, -é (2) guminis: *Su gumijinè žárna reikia nuléisti tą suñkq.*

gvaizdikas (2) gvazdikas: *Pilnas darželis gvaizdikų; tai gražiai žydžia: raudonaī, margaī, ružavaī.*

I

ibri||sti, ibrenda, -do ižengti, pradēti: *Aš jau ibridau į aštúoniasdešimt pìrmus metùs.*
iesmě (3) malkų kiekis, telpantis pečiuje: *jaū ta iesmě fárdegé málku, užmèsk kítq.*

Gál ir pëcius kałtas: tris iesmi sudëginau málku, ir dúona žalià paliko; Parléisk añtrą iesmę mèdžių, dar javaī bus neiždžiūvę (jaujoje).

idémiai su dèmesiu: *Támsta klausai idémiai kôžnq žodli.*

ı́laidas (3^a) impilas: *Nusipirkau naujùs ı́laidus ir supýliau pàduškq.*

ı́lip||ti, ı́lipa, -o ižengti, pradēti: *Ilipaū ing aštúoniasdešimt mètu.*

ı́mak||ti, -ja, -jo iséti, ižberti: *Rugiùs ı́makójø i šlāpiq diřvq, ir niēkas nebùvo.*

ı́minr||ùs, -ì (4) retas, idomus: *Padainuok támsta kokiq ı́mintrèsne dañq.*

iñg į: *Eik iñg órq! dienà ing dienà* kasdien: *Kaip jinaī dirba: dienà iñg dienq.*

ı́pulti, ı́púola, ı́púolē pakliuti: *Dabar kas ı́púola pìrmas (i tuščius ūkius), tas ir gyvēna: juk nérà rokündos (tvarkos).*

ı́sigalé||ti, ı́sigalia, -jo pajégti nusipirkti: *Kai jau ı́sigaléдавai pirktinj sejõnq (sijonq), gražù bùdavo.*

ı́sigyv||énti, -ëna, -ëno ı́sigyti, ı́sitaisyti: *Ar jis jau bùtų tiek ı́sigyvénęs tų bičių?*

ı́sireñti, ı́siremia, ı́sirèmè ı́simesti: *Mán šiañdie diegljs ı́sirémè.*

ı́sisirb||ti, -ia, ı́sisirbè ı́siisurbti: *Érkè ı́sisirbè ing rañkq.*

ı́siteřp||ti, -ia, ı́siteřpē įeiti, apsigyventi: *Valug (per) mótinos jinaī ı́siteřpē ing tuos namùs.*

ı́zagurk||úoti, -úoja, -ávo išlapoti (apie agurkus): *Aguřkų lapēliai labiai bùvo išagurkāvę, o dabař išgriùvo iš po naktiës šalnōs.*

- iš||braukyti, -brauko, -braüké** 1. išnešioti, išmėtyti: *Kas tik buvo, viskā išbraükė, kai jina ī nūmirė.* 2. išskinti, išraškyti: *Visas bruknės žaliās išbraükė.*
- išdurti, išduria, išdūrē** ištiesti, išvesti: *Naūja kelią vėdė, ir alkūnė prie alkūnės – negalėjo išdurti tieliai.*
- iš||eiti, -eīna, -ėjo** išsipildyti: *Su laikū išeīna: žmónės nuspėja.*
- išgaidē||ti, -ja, -jo** pavirsti gaidukais (apie viščiukus): *Išgaidėjo visos vištytės: gerai – bus kā piauti.*
- išgalė** (1) aplinkybė: *Pasākome jañ visq tą išgalę, o jis sāko: gerai, aš padësiu.*
- iš||grēsti, -greñdžia, -greñdē** išgristi: *Pēčiaus apačiā tokiom plynélém išgręstà, kad neišdėgtu.*
- išgrom||uoti, -úoja, -āvo** išgromuliuoti: *Lei kárve pasišilsia, lei išgromuoja tuos, o pas-kū padūosi vikū.*
- iškalbis** (1) iškalba: *Jina ī smarki ant iškalbio, ant visakō traški.*
- iškatālin||ti, -a, -o** išlydyti: *Lietūs per dieną tą piemeni iškatālinavo, – pareīna vakarė šlāpias.*
- išklý||sti, -sta, -do** 1.apti nedoru: *Ir jis buvo išklýdes: ējo pas bóbas.* 2. išsklisti: *Trio-bà sugriautà, o jie visi išklýdo po óraq.* 3. išeiti, iškeliauti: *Par šitq susimaišymą išklýdo ing svietą, ir nežinaū, ar jis gývas, ar mîrës.*
- iškluīk||ti, -sta, -o** išklysti, iškeliauti: *Jis ing svietą iškluīko.*
- iškurst||yti, -o, -ē** išvilioti: *Dár gerai, kad mās jí iškurstême eiti, o pâts bûtū nējës.*
- iškvakē||ti, iškvaka, -jo** iškvaišeti: *Ar prieš smeřti, kad teip čysta iškvakéjai? Jis čysta iškvakéjo ir ganà: niéko nežiūria.*
- išlauž||ti, -ia, -ē** išmušti: *Smařkai neužkiškite to výno: išlaūš kôrkę, reikia, kad atsi-dvëstu.*
- išleñk||ti, -ia, išlenké** bûti pranašesniam: *Tai tu jí išlenkei: jañ mergičkà, o tau – sūnùs.*
- išlîe||ti, -ja, -jo** \triangle išlîeti nûgarą išperti kaili, sumušti: *Tie vaikai užáugo, jañ išliejo nûgarą ir išvijo.*
- išling||uoti, -úoja, -āvo** išgiedoti: *Vieversys ta sàvo giesmę gražiai išlinguoja.*
- išmët||yti, -o, -ē** atkasti, padaryti: *Ziēmq takai išmëtyti, gražù. Ziēmq takus jie pâts išsimëto. Dideli tâkq išsimëtē.*
- išmušinē||ti, -ja, -jo** išdauzyti: *Šiēnas buvo išmušinëtas iš pradalgijų.*
- išpûsti, išpučia išpûtē** \triangle kâli išpûsti išperti, išvanoti: *Gerai, kad brólių nebûvo: bûtū kâli išpûtē gerai.*
- išputé||ti, -ja, -jo** (plg. la. putêt) 1. netekti, prarasti, iššvaistytı (per neūkiškumą): *Tokî gérq dárba išputéjo. Tą úkî jis išputéjo, nesugebėjo šeiminykáuti. Paréjo ing namùs úkio išputeti.* 2. išnykti: *Seniaū laukinių karvëliai miškë burbuliúoja, dabař išputéjo, nebér.*
- iš||rašyti, -râšo, -râšē** išmarginti raštais, išraštuoti: *Padúok man tuos (tas) išrašy-tas pištines.*
- išrûš||ti, išrûšta, -o** (iš sl.) išgriuti, išsijudinti: *Pēčiaus apačiā išrûšusi.*
- išsiblувé||ti, -ja, -jo** išsiblaivyti, išsipagirioti: *Jis vâka (vakar) buvo girtas, o šiañdie – išsibluvéjës.*
- išsidûmë||ti, -ja, -jo** išsirûkyti: *Kaip (kai) išsidûmëja dësros, vâlgai žaliās.*
- išsikliukin||ti, -a, -o** išsiklibinti: *Skeřmedžiai padéti, kad akëcios neišsikliukintu, neišeitū ing kraštùs.*

išsikógo||ti, -ja, -jo išsiristi, atsigauti: *Da (dar) išsik ógojo jis iš tōs ligōs, o aš jau maniaū, kad mišs.*

išsiling||úoti, -úoja, -ávo 1. išsivingiuoti: *Kėliai išsiling úoja skersai par miškq. 2. būti išdainuojamai: Ta dainà visoki òm nòtom išsiling úoja.*

išsimèsti, išsimeta, išsimeté išsiskirti: *Ne tēvo tas vaïkas: išsimètës iš pamiliros.*

išmiegó||ti, išmiëga, -jo išgydyti miegu: *Ta màno ligà neišmiegamà:*

išsimùsti, išsimuša, išsimušé \triangle iš galvòs išsimušti užsimiršti: *Man ta pavardë iš galvòs išsimušé.*

išsivadé||ti, išsivada, -jo netekti stiprumo, susilpnéti: *Baigiasi išsivadéti màno sveikatà. Alùs greit išsivada.*

išsižiò||ti, -ja, -jo susprogti, atsidaryti: *Nuo lietaùs žirniai greit išsižiòja.*

išsižiùrë||ti, išsižiùria -jo atrodyti: *Mán išsižiùria, kad jinaí buvo ne däktaré, o félceré.*

Man išsižiùria, kad nepamiliu tos kárves ant laiko.

išspirogs dgs. (1) spirogi be taukų: *Šeimýnai (samdiniamas) dûodavo išspirogù.*

ištëzin||ti, -a, -o ištirpinti: *Bijaù, kad lietus cùkro (cukraus) neištëzintu.*

ištëzti, ištëzta, ištëžo nusilpti: *Dabà jau ištëžo màno sveikatà: žôdî kas kà pasâkê, mán ir ãšaros.*

ištikti, ištinka, ištiko išsiversti: *Par gavëniq reikia su pùsbačkiu silkiu ištikti šeimýnai.*

istráuk||ti, -ia, -é \triangle **istráukti rùplę** išversti sruogais, pùslémis: *Diligynës pìktos: tuoj rùplę ištráukia, ir labiai nièžti.*

ištëkšti, ištëškia, ištëškë išspausti, išplésti: *Kai griùvo, jañ tuos raümenis ištëškë blaузdojè.*

ištvirkùmas (2) išdykumas: *Pas píemenis ištvirkùmo tíek ir tíek.*

iš ūmo staigiai: *Iš ūmo kai pasâkë, tuoj rañkos èmè drebëti.*

išvartó||ti, -ja, -jo išleisti už vyro, apvesdinti: *Jaù móchia dükteri išvartójo. Jau abiòdu vaikaí támstos išvartotí. Paskutinìj vaïka išvartójau.*

išverk||ti, -ia, išverkë išlydëti su ašaromis: *Màs (mes) jì išverkëme ing kariúomenè.*

išviłk||ti, išvelka, -o išgiedoti, ištraukti: *Krëgždës visoki òm nòtom išvelka tq giesmë. itin ypač, labai: Užkaitinsiu vándezi itin karštaï.*

J

jaùk||tis, -iasi, -esi pykinti: *Reiks vémti, neisliksiu nevëmus: teip jaùkiasi po kriütinè, negëra.*

jaunýl||is, -è (2) jauniausias: *Aš jau patì jaunýlè, o mán jau peñkiasdešimt mëtu.*

jaùn||is, -è bdv. (2) jauniausias: *Ta jau patì jaùnë ant däktarës išëjo.*

jaunužiùk||as, -è bdv. (2) jauniklis: *Bùvo nutvérë jaunužiùkë kiáunę.*

jéibu jeigu: Jéibu sénas nabâšnykas, užsiriša jùodq skarëlë. Jéibu atsigulsi, nebeatsi-kelisi.

junkinýs (3^b) meilužis: *Výk tu laùk tq juñkinì. Priliñpa prie mergù tòks junkinýs: né jis ženijasi, né niëko.*

K

kabaldëlè b. (2) klipyta, kas sulùžes: *Sénas kabaldëlè jau amžinaï tas dviratis.*

kabal||iúoti, -iúoja, -iávo kabéti: *Kad jis pasikañtu, lei kabaliúoja, neičia né artyn.*

käbaras (3^b) kas negreitas, negražios eisenos: *Tokië kabaraï tie výrai, šlùbiai eïna par kiëmq.*

- kabavó||ti, -ja, -jo** hibr. tikrinti, klausinéti: *Jéib kas ant kēlio kabavōs, paródykit pō-pierius. Jô kabavójo dokumentus.*
- kačiōkas** (2) kačiukas: *Kačiōkas siuñta po staklēs.*
- kagēt||i, kāga, -jo** kudakuoti: *Ateīna vištā kagēdama: kiaušinj padējo, vándezio atsigérē. Nu vēl vienā kāga.*
- káiliakraštis** (1) kailio atraiža, kraštas: *Iš káiliakraščio nāgines padirbo.*
- kāklas** (4) 1. △ **kaklū ligos** difteritas: *Kaklū ligos greit vaikq nusmáugia. 2. vairas prk.: Výras yrà galvà, móterè – kāklas: kur kāklas sùka, teñ galvà ir žiūria.*
- kanapétp|as, -a** (1) strazdanotas: *Ateīna trýs kanapéti výrai.*
- kānas** (plg. la. *kañna*) (4) didelis metalinis indas: *Tos kárves miltžti nebūtū teip sunkù, ale tie kanai kiloti.*
- kañtat|as, -a** (iš sl.) (1) patenkintas: *Kárvei švārų vándezi dúok, jinaï nekañtata. Výrai nekañtatūs – gérimo nérà.*
- kāpinykas** (1) kapu prižiūretojas: *Mamà dāvē penkis rubliùs kāpinyku (kapininkui), ir tie kapaï aptaisyti.*
- kapliúoti, -iúoja, -iävo** kaupti: *Jis padējo daržiukùs kapliúoti. Nuo rýto móteres kapliúoja cukriniùs.*
- kápšena** (dél priesagos plg. la. *krišana*) (1) dvésimas, galas, pabaiga: *Tañ kātinu (katinui) jau kápšena arti, kad jis rěkia tōks apsiputójës.*
- karklýs** (4) karkimas: *Kas čia par tokl kařkl! – aš žiūriù: jis miëga ant stákliù lentōs atsisédës, kriōkia labiai.*
- kařš|ti, -ia, -é** kulti: *Linùs nuráuna, věža ing namùs ir klojimè kařšia: tos galvélès nubýra. Karštuvai prie sienos prikalti, ir kařšia linùs.*
- kařštiniai** dgs. (1) vidurių šiltiné: *Neik jõ lankýti, kad nebūtū kařštiniai, o kařštiniai liñpa.*
- kartumělis** (2) gaižumas: *Tie obuoliai dar su kartumeliù, dar neprinóke.*
- karvelùitis** (1) karveliukas: *Karvelùičiai daržinéjè ant bôlkio lâksto. Karvelùičiai moliuoti (moliniai), grázus.*
- kaspinýkas** (2) kaspinas: *Nusipiřko jinaï kaspinýkà plātu plātu. Reikia su kaspinykù susijúosti.*
- kavalíernyké** hibr. (1) nedora moteris, mergina: *Jinaï jau tokia kavalíernyké: vis tik tåiko, kad svétimq výrq nutvérti.*
- kavó||ti, -ja, -jo** (iš sl.) valyti: *Åtveža talkinýkų padëti laukų kavoti.*
- kažin kok|s, -ia** (1) puikus, labai geras: *Juk skõnis avižöss kažin koks nérà.*
- kégé** (2) keké: *Vainikai (gélés) žýdžia gražiõm kégém. Šarmùkšnis didelém kégém úogù – bùs lietingas ruduò.*
- kékshé** (2) (plg. la. *keksis*) ilgu kotu užlinkusiai nagais šaké gaisrui gesinti: *Kekshé prie kléties pastatýta. Mûsų kiemè bùvo kópècios, o júsų – kékshé. Kai uzsìdega namai, výrai trýs susikabinę su kekshé arđo sienas, gesina tą ùgnj.*
- kélena** (1) laiko tarpas nuo atskélimo ligi pusryčių ar nuo pusryčių iki pietų, nuo pietų iki vakarienës: *Kai apsiruõshes, gali sédëti višq këlenq. Par dvi këlena nura-véjau cukriniùs.*
- keliārieté** (1) nedirbama pievutė prie kluono, kelvieté: *Čia yrà ir keliārieté apsigréžti (apsisukti).*
- kelmuot|as, -a** (1) su kelminiais debesimis, kamuoliuotas: *Kelmúotas dangùs: bus didësniai kelmai bùlbém.*

kélti, kēlia, kēlē knisti, versti: *Jéib kùrmiai kēlia daržūs, reikia paiñti šarmūkšnio šakēlę ir ikišti ing tą skylę atžagarià rankà ir neatsižiūrėti.*

keptin||is, -ė (2) kuris iš kepto salyklo: *Ālu mòžna ir këpti: salýklą sùmala, dëda po pëcium, užpila vèrdantį vández ir tékina – keptinis alùs. Keptinis alùs raudonėsnis ir tûria sàvo smôkq.*

keriauž̄elis b. (2) kas be išvaizdos, nedidelio ügio, neužauga: *Te, tòks keriauž̄elis: nedidelis, plikas – kôks čia výras. Tai móterė – keriauž̄elis.*

kêsa dgs. (2) manta, daiktai: *Pasiimk sàvo kesùs ir eik, o mäs su vaikaïs gyvénsim, kad tu vis bëgi ir bëgi tenaï.*

kiáurai 1. ištisai, visai, grynai: *Genëlis kiáurai márgas. 2. gerai, aiškiai: Måno ãkys dar gëros: kad kas pagal miškà eïna, kiáurai mataü. 3. tiek ilgumo: Šuvà lója kiáurai, kol aš nueinù. 4. tušciai: kad jaunamè séji, žirniai kiáurai žýdžia.*

kibar||uotis, -uojas, -avosi meilikautis, kibintis: *Jie čia kibaruojasi tojè lóvoje, o mân reikia eiti pro šali.*

kibirkštélė (2) trupinėlis, truputis: *Jis nè kibirkštélès svëtimo nepaiñis.*

kirstojélis (2) kirtėjėlis: *Váikščioju po sôdną, prie to beržélio, žiuriù – atjója trys kirstojéliai d.*

kirviämalkiai dgs. (1) be piüklo pagamintos malkos: *Kirviämalkių nusipirkaü. Kirviämalkiai sukrauti.*

kléckai (iš sl.) dgs. (2) miltų tešlos gumulélių pieniška sriuba: *Îsviriau – vaje tu måno – apytiršciai kléckai išëjo!*

klést: *Visos klést klést, susédo ir sédžia.*

klýko||ti, -ja, -jo klykauti, šukauti: *Kq čia klýkoji: niëkas tâvës nebijo!*

klýs||ti, -sta, -do nežinoti, pamesti: *Aš klýdau këliq ir tolì pësčià éjaü.*

klíúga (plg. la. *klüga*) (1) medžio žievës virvelė: *Kliúgos sùsuktos, ir tvorà padarýta.*

kliürkt kùkt: *Rùpùžës paväsarì ima kukúoti: kliürkt kùkt, kliürkt kùkt.*

klödas (2) dugnas, apačia, žemë, ant kurios klojama: *Šiënas, kur ant klödo, dár apýšlapis.*

kneřk||ti, -ia, -é kvykti, kverksti, dejuoti: *Pelëdos kneřkia ir juðkiasi.*

knerpl||ýs, -ě dkt. (4) zirzlys: *Tòks knerplýs tas sënis, nesikeñčia.*

kneřp||ti, -ia, -é zirzti, priekaištauti: *Ko knerplì, kai knivarpas (kinivarpa), pasakýk, kas nepatiko.*

kniež̄a (plg. *kniež̄ti*) b. (1) kas nepatenkintas, nuolat burba, priekaištauja, zirzia: *Tòks kniež̄a, niekañ nevar̄tas: kniež̄ia ir kniež̄ia vis váikšciódamas iš paskōs.*

kniež̄||ti, -ia, -é (plg. la. *kniezêt* ‘jucken, prickeln’) nuolat burbèti, priekaištauti, bûti nepatenkintam: *Mán biaurù, kad mojèle (senelé) visq dienq sédžia ir kniež̄ia tau nesustódama: tai tas negeraï, tai tas negeraï. Jinaï pareïna, paválgo, ir vél išeina, o namië seniùkas tau kniež̄ia visq dienq.*

knýnas (iš sl.) (2) kmynas: *Knýnù prirauitā ir pilnà vonélè pristatýta.*

knit||éntis, -ënasi, -ëñosi kirbèti, kutenti: *Avižių (karvabalių) kójos šiuðkšcios: labiai jie knitënas, kad kur įlenda.*

knitë||ti, kniçia, -jo dilgséti, tirpti: *Kad ilgaî rašaü, man kniçia kniçia piñstuose: reikia dûoti rañkai pailséti.*

knítin||ti, -a, -o kirbinti, kutenti: *Ir knítina, ir knítina mân čia už káklo: gal kas įliñdo kokià skruzdél.*

kniùkt makt: *Visq ant kañto kniùkt ir išgëriaus.*

- knīvarpas** (1) kinivarpa: *Knīvarpu pīlnos sienos: knīvarpai jus ùbagais paleiš.*
- knūpti, knuñpa, -o** klupti: *Tas arkljys smařkiai lēkē, knūpo ir parlaužē kóją.*
- kojūgalė** (1) kojų galas: *Tō grābo (karsto) kojūgalę dēsim ing sieną.*
- kōks, -ià** (4) koks: *Apýanksčiai nuéjaū, tik kokiōs peñkios moterēlēs bùvo.*
- kōlek kol**: *Vienq pamylējai, tai mylék, kōlek akis užmérki, o dabà – maño ir maño, kai cigōnas árkli.*
- kóšti, -ia, -e** skirti: *Înkstus kaip apsuñkina su alù, jie nebekóšia.*
- košvirēlis** (2) storapilvis molinis puodelis: *Seniaū bùvo tokiē puodēliai su qselè, molinai, parsmaugtì: par vīdurj drūtēsnis, ing āpačią ir viřšu – siaurēsnis – košvirēliais vadnom. Pasémk vándezio su košvirēliu.*
- kránsa** b. (1) senis, nukaršelis: *Tōks kránsa pasēnēs, aš jau tokiō žmōgaus negerbiù.*
- Nuo tokiō kránsos sēnio ar begāliai vaikū būti – jañ kitì pàdeda.*
- kransēlē** (2): *Tōks kransēlē čystai tas kātinas palikęs – niēko iš jō nérà.*
- kráutnyk|as, -é** (1) krautuvininkas: *Vienamè galè gyvēna kráutnykē.*
- kregždūitis** (1) kregždžiukas: *Jau kregždūicių léidžiasi ant dratū (vielu), jau ruuduō.*
- kreñblis** (2) piramidēs formos beržo ar kito kietmedžio gabalas, kurį su ripka rei-kédavo žaidimo metu numušti: *Léisk tq ripką, kad atsimūštų ing tq kreñbli, kad jì pargriaūtų. Pastatýdavo kēturis kreñbliūs ir tákydavo parveřsti su ripkà.*
- △ **kreñbli mušti** žaisti tam tikrą žaidimą: *Eñnam kreñbli pamušti.*
- kreñkis** (2) (plg. la. *krankškēt*) nerimas, rüpestis: *Iš tokiō dīdelio kreñkio išgérē stiklinę alaūs, o niekadà negérdayo.*
- krēsnē** (2) trešnē: *Man labiaū patikdavo tamsta krēsnēs, nekaip výšnios: krēsnēs raudónos, greit̄ labiaū išsiūpsta.*
- kresnēlē** (2): *Vienà kresnēlē sodnē buvo: labiai pilnā bùvo mētas ing mētq (kasmet).*
- krietn|us, -i** (4) (plg. la. *krīetns, kriētns*) doras, sažiningas: *Tēvēlis bùvo nekrietnūs: mušeikà. Jis krietnūs: ané kibirkštēlēs nepaiñs. Ta nekrietni mergà: su výrais užsliima.*
- krigulis** (1) iškreivojimas, vingis: *Kai siuvinēji támsta, reikia žiūrēti, kad nebūtų vienas ing čia, kitas ing čia, kad tokių krigulių nebūtų.*
- kripšlas** (2) krislas: *Kito aký ir kripšla pamāto.*
- kripšlēlis** (2): *Reikia švariai išplauti sviestą, kad nebūtų nē kokiō kripšlēlio.*
- kripšlýtis** (1): *Kripšlýtis įkrito ing ākį ir griaužia.*
- kri|sti, kriñta, -to** pulti: *Tie špokaï kriñta kai pasiùtę výšnių lësti. Kad tōs móterēs krito ant to pírminyko!*
- kriūtiné** (2) krūtiné: *Man kriūtiné užgultà.*
- kryžmais** kniūpscia rankas ištiesus į šalis: *Senovéje labiai baüsdayo mergaitę su yai-kù: kryžmais gulēti liépdavo.*
- kruopē|tas, -a** (1) kuris iš smulkių dalelių, tartum iš kruopų, sudarytas: *Medūs kad gražius, kad geltónas, kad kruopetas!*
- kūirin|tis, -asi, -osi** kasytis, trintis į ką: *Ko teip čystai kūirinies: lýgiai kad utelių užpultà?*
- kuksē|ti, kùksia, -jo** žagsēti: *Pardaūg priválgiau, kuksēti pradējau.*
- kuk|úoti, -úoja, -ävo** kumsēti (apie varles): *Seniaū vařlés kukúodavo markosè.*
- küléjas** (1) kuliamoji: *Traktorius tráukia küléjq. Küléjas partráuktas ant namùs.*
- külýnas** (1) krūmai, jaunuolynas: *Miškè áuga alksninių ir karkliniai külýnai. Neik ing tuos külýnus: čia daūg dilgynių áuga. Kad aptiko móterēs külýnuos aviěčiu,*

tuoj išbraūkė, ir neliko. **kūlynėlis** (2) krūmeliai, miškelis: *Raudonikės terp mažiūčių kūlynelių.*

kūlýnė (2) alksnio žievės vamzdelio liežuviukas: *Pūsk birbýnė par kūlýnē ing ragēli.*
kūlōkas (iš sl.) (2) kumštis: *Aš mókaus mókaus ir niēko nežinaū; sāko, reikia kūlokū ing gálvą sudúoti, tadà viskā žinosi; aš mókydamas mušiaū kūlokū ing kāktą, kad viskā atsimiñčiau.*

kuméłspenis (1) toks baltas valgomas grybas, poniabudė (?): *Kuméłspeniai – báltos grýbos, kai piňstai parsmaukti, válgomi. Iš pavásario žmónės reñka kuméłspenius.*
Kuméłspenių gálvos smailos, kota ī drūtesnì.

kumiëtis (iš sl.) (2) kumetis: *Kapsúkas subuntavójo mūsu kraštē kumieciūs.*

kuplì bdv. (4) něšcia: *Martēlē jau kuplì.*

kurklélis (2) rudasis žiogas: *Kurklélis – kur kuřkia terp píevu.* Kurklélis panašūs ing oželij (žioga), tik iš rùdo.

kuřkliai dgs. (2) kerkulai: *Iš varliū kuřklių puntagalviai atsirañda.* Kuřkliam reikia šilto vándezieno.

kušé||ti, kùša, -jo krutéti, darbuotis: *Ar kùša dar támstos tévélis?*

kuštē||ti, kùšta, -jo eiti: *Gal dar kuštì ing dárba?*

kütelytē (1) tvartelis: *Suvarýk žąsiukūs ing kütelytę.*

kvartūgas (iš sl.) (2) priejuostė: *Apsiriše nelabiai švariū kvartūgū.*

L

láibgalis (1) plongalis: *Viřžio láibgalis iþertas ing pãvalkus, o drútgalis užnarýtas ant brañkto.*

labiai 1. labai: *Labiai piktq žmónaq gayaī. Gegùtē labiai genēta (marga).* Kañ galvà yrà, tañ labiai gerai iþsimókyti. 2. visai: *Támsta labiai nenorédayai alaūs, buvaí labiai negéringà, o dabà gerì.*

láima (1) laimè: *Jis láimą türia.*

laiming||as, -à (3): *Laimingà ta móterè, kur alaūs négeria.*

laiškanẽ||is, -é (2) laiškanešys: *Laiškanẽsé átneša láiškà ir peñsija.*

lañkstymas (1) lauzymas: *Dar kol ištařs, kiek bùs lañkstymo liežiuvio.*

lankúot||as, -a (1) su lankais: *Tu bačkute, tu lankúota, mum alùčio nebedúodi d.*

lapūkas (2) medžio (dažniausiai alksnio) šaka su lapais: *Nulùžk lapūkà ir nuobraūk nuo árklio úodus.*

lãstos dgs. (2) skrynia žasims dëti, peréti: *Mergáitė guléjo ant lãstu.* Eina žãsys dëti ir peréti ing túos (tas) lãstas.

laukin||is, -é dkt. (2) laukininkas, kaimo, vienkiemio gyventojas: *Kai sõdžius iþsiladalino atsirado daug laukinių.*

láuk||ti, -ia, -é △ **bûti láukiamai** bûti veršingai, něšciai: *Kaip tà kárvé galéjo turëti, kad jinaī nebùvo láukiama?*

lazdà (4) virkšcia: *Bùlbìu lazdos jau nudžiúvę, jau reikia kàsti.* Bùlbès gražiai prazydëjo – lazdos geltónos.

lei (plg. la. *lei*) lai: *Lei gyvulýs págulia, lei pasiilsia!*

léipo||ti, -ja, -jo leipti, leipeti: *Susédome, o jinaī čystaī léipoja, snáudžia;* teip pasikelia ir vël.

léis||ti, -džia, -dë △ **kraujaîs léisti** viduriuoti: *Jinaī jau kraujaîs léidë, o aš išgýdžiau.*

lēkas (2) kardelis (*Gladiolus communis*): *Jaunóji tokių gražių lēkų nusirāškiasi: balti, dideliai.*

leñkė (2) rogių pavaža: *Dvi leñkės iš mėdžio iškirstos; ant leñkių – stipinaĩ keturi. lén||us, -i* (4) lėtas: *Toks lénus žmôgus gavo tokią trâškią pâčią. Ta kárve lénèsné, o prie anôs neprieidavai.*

lēpniai lepiai: *Dabà vaikaĩ lēpniai áuga: jie nežino vařgo.*

liáu||ti, -na, lióvē leisti (plg. la. *laüt* 'erlauben'): *Lióvē ženytis ir apsiženijo. Mótina jañ liáuna važiuoti, o jis pâts nevažiuoja.*

lieting||as, -a (1) lietingas: *Lietingas šiemet ruduõ.*

liežiùviai dgs. (2) apkalbos: *Jinai su liežiùviais pakiemais lâksto.*

lig 1. prl. iki (su naud.): *Lig dienai aúštant reikia sumâlti siéką grûdų; (su jnag.) Kur jûs eisite, gułkite apýaušrio, pamiegósime lig dienâ. Kai girti, gérk ir nôri, gerk ir nôri, kol lig zemè reikia griûti. 2. jng. jeigu: Lig tik jinai bûtų sudâvusi, bûčiau netyléjës. lig šitolei ligi čia: *Marškiniai lig šitolei buvo išsiuvinëti.**

lýgai kaip, tartum: *Kalbi támsta lýgai mâžas. Kalbi lýgai su kásniu. Nuo to óbuolio krimtimo man per dančiùs eîna lýgai skaûsmas.*

lýgin||ti, -a, -o prikaišioti svetimavimą su kitu: *Išëjo muštynës – pradëjo lýginti: tu jañ par pânq, tu jai par kavaliériu.*

linaraǖtis (2) linų rovimo metas: *Meñgos eîna iš laûko par tq linaraǖtj ir dainûoja.*

lingélè (2) lopšys, sūpuoklës: *Iš viršunélès lingélè leñksiu, tája lingelè mergélè supsiu d. liniën||is, -é* (2) lininis: *Liniëniai pêlûs šimêt labiai prasti.*

lîsti, leñda, liñdo mautis: *Apýsunkiai leñda žiedas ant piřšto. Δlîsti į úodegą pataikau-ti: Jinaĩ maišûs tâso, o jis – drýbso; matai, kaip výrai: pirmâ ing úodegą liñdo, o paskù nebenória niêko.*

liumpsé||ti, liùmpsia, -jo judëti, siûbuotis: *Mâs sùpdavomës, o tas tiltas liumpsédavo.*

liúotega (plg. la. *luôtaga*) (1) šaka, lazda: *Tas výras pasiémë liúotegą ir eîna artyn. Aš tâu dûosiu su túo (ta) liúotega, tu pamatysi!*

liùrlin||ti, -a, -o daryti, kad grotų, sukinëti: *Matýti, kad jañ vis negëra: tos râdijos ár (irgi) neliùrlina.*

lóva (1) kapas: *Jûos abûodu ûžkasé ing vieną lóvą. Nuéjaû ant kapû pataisýti senëlio lóvos.*

lùskanos (iš sl.) dgs. (1) žvynai: *Êšerio kietos lùskanos: nuskûsti negali – labiai sunkù.*

lûžnis vns. (2) (plg. la. *lûzniš*) griozdai, nereikalingi daiktai: *Kiek čia buvo tõ lûžnio ant tos lentýnos: nûémiau ir išmečiau.*

M

maigýtis, maigosi, maigësi suktis, trintis, grûstis: *Šuvà maigës maigës su tuõ len-ciûgù ir partráuké tq viřvę.*

mâkting||as, -a (1) (plg. la. *maktigs*) stiprus, geros išvaizdos: *Bûvo mâktinga mergâitë, dâba su tais egzâminais nusibaigë. Jaunâsai buvo gražûs, mâktingas výras. Mîrë Bernatâučienë, mâktinga móterë.*

mantà (4) kilnojamas turtas: *Penkî vežimai buvo su mantà. Vežimai prikrauti mantôs. Jûs mantôs buvo par biesq (daug).*

mâs mes: *Mâs par kârą bûvome iš namû išvarýti.*

- māšina** (1) mašina: *Par tą alkūnę māšina apvištō.*
- matytis, mātosi, mātēsi** atrodyti: *Mán mātēs, kad jis parvažiāvo girtas, o žiūriù – kad ne.*
- máukd||yti**s, -osí, -ési maudytis: *Nustýrus visà – retaī máukdos. Terp tos gylēs máuk-dydavomēs.*
- maūrin||as, -à** (3^b) purvinas, dumblinas: *Maurinì vaikaī, tik akys žiba.*
- mažy||is, -è** bdv. (2) 1. mažasis: *Tą mažyłl viščiuką pagāvo šeškas. 2. jauniausias:*
- Ta jų mažyłle gabì ant mókslo – visi penketukai.*
- maž||iutis, -iutē** (2) mažutis: *Gegùtē – kaip karvēlis, nebemažiutē. -iutytē*
- (1) mažutytis: *Tū mūsių kandimas – apságok diēve: tokiōs mažiutytēs kad kanda, tai nòrs veřk.*
- māžvaikis** (1) mažas vaikas: *Māžvaikiam bùvo geraī tōs st̄puoklēs.*
- mēdžgalis** (1) pagalys, kartelė: *Sūbaigiau daužyti visùs mēdžgalius.*
- medžiōklis** (2) medžiotojas: *Māno bróliai labiaī medžiōkliai bùvo.*
- mēg||ti, -ia, -o** patikti: *Bařšciai – kaip kas mēgia: kas rükštesniùs, kas saldesniùs.*
- tis: *Labiai nesimēgia, kad mūsēs pràdeda pùlti ant stālo.*
- meitēlis** (1) kuilys △ meitēlių ieškoti bégis: *Kad kiaülé labiai kriūkia, ant sienų lipa, – meitēlių ieško.*
- meliñsv||as, -à** (4) melsvas: *Yrà ūmēdžiū mēlinsvōs spalvōs.*
- menkiš||ius, -è** (2) kas menkos išvaizdos: *Atvažiāvo menkišius.*
- meñtalas** (3^b) iš ruginių miltų virta košė: *Įsviré meñtalą dèl garsvýcių. Tą meñtalą sumaišo su garsvýciom ir dūoda parúgti, ir labiai skaniai sutaiso vágysi.*
- mergēsē** (2) mergaitė, duktė: *Tai mergēsei paliko úkl.*
- mergičkà** (2) hebr. duktė: *Jiem prígimē mergičkà.*
- mēsà** (4) △ **gyvà mēsà**: *Ant geležinès torielkòs – gyvà mēsà (pakaustyta arklio kanopa).*
- meškotis** (2) medkotis: *Atsipiáuk súrio su meškočiù.*
- mēšlavežtis** (1) mēšlavežis: *Nuo mēšlavežcio jinaī seřga.*
- mēt||yti, -o, -è** 1. daryti, kasti: *Ziemą reikia takùs mētyti. Kam mētote takùs, kas ateis?*
2. priekaištanti: *Ji mán pradējo mētyti: aš tāu tą daviaū, aš tau tą.*
- mēzgas** (4) mazgas: *Mezgù pririša, ir nustója skaudëti tą rañkà.*
- mikl||énti, -ëna, -ëno** suktis, meilintis: *Mikòdemas apie támstq miklëna. Ar eïsi už jō?*
- mìn||ti, -a, mýnē** bégis, skubéti: *Prastám žmögù (žmogui) niekadà nérà pâlsio: minì ir minì.*
- miškas** (4) lapuočių miškas: *Miškè áuga īevos, kařklai, šaltékšniai, beržai, āpušēs, qžuolai, liepos.*
- mitrénga** (iš sl.) (1) suirutė, triukšmas: *Kas čia par mitréngq: langai išdaužyti, dûrys vâlio (atidarytos).*
- mójia** (1) mama, motina: *Eik pas sàvo mója, ko čia stóvi! Jau jinaī mója: vaiką tûria.*
- mojélē** (2) senelė: *Mojélē po namùs dîrba, vaikùs pažiūria. mojytē* (1) mamytė:
- Ta tâvo mojytē pikta: tik rěkia ir rěkia. Dabà aš pasakýsiu tâvo mojytēi.*
- moksó||ti, môkso, -jo** žiopsoti: *Tylék, moksók ir bûsi jautis.*
- mólmy||is, -è** bdv. (1) kuris nešvarus, visada purvinas: *Tai mólmyné: nustýrusi, maulinà visà; dárge jaunùtē, o jau tokià apsiléidusi.*
- molúot||as, -a** (1) molio spalvos: *Molúoti karvēliai – parsimaño tos spalvos: ir baltà, ir pilkà, ir rudà.*

móterė (1) moteris: *Ta móterė viskā tūria pakélti. Tai móterei nérà kadà būti sveikai: siřk užraūk (pastojusi), siřk nutráuk (nustojusi žindyt), siřk gimdýk, ir siřk, ir siřk.*

mùkenos dgs. (1) išnaros, kas labai sudévēta: *Bātai tokiē mùkenos sudèti, ir jū nèmeta laūk.*

mūrin|is, -è (2) urvinis: *Mūriné krēgždē po tiltu: jinaī apsilipdo tā lizda, tik tokiā skylē paliéka mažiutę išl̄sti.*

murmul|iuoti, -iúoja, -iávo smarkiai bēgti, veržtis: *Kraūjas iš burnōs jañ murmu- liúoja.*

mùš|ti, -a, -è leisti: *Matai, kaip tie pamidòrai atželas mùša.* △ **mùšti rēkeži** žaisti tam tikrā žaidimą, kai stengiamasi numušti ant alksnio trikojo uždetus du pagalius, varlele vadinamus: *Einam mùšti rēkežio! Pùsberniai mùšdavo tā rēkeži ár (taip pat). Ir piemens eñdavo mùšti to rēkežio, kai kárves sùgula pietū laikè ant dirvōno. Kad rēkežio varlēlē nùmušā, bēga užkabinti.*

N

nabāšnikas (iš sl.) (1) numirėlis: *Nabāšniko netùriam, tai pâčios gułsim ing grâbą;*

nabašnikélis (2) (paprastai apie vaikus): *Čia mâno nabašnikélis dar ant lóvos.*

nágos (4) △ **užriesti nagás** mirti: *Už mêtų kitū ir mâs užriësime nagás.*

namiële 1. namie: *Aš dar buvaū namiële. Mâs namiële bùvome, ing mokýklą nêjome.*
2. name: *Eik namiële támsta!*

namôle name: *Kârolis Póžela tik vieną kařtą bùvo namôle parvažiavęs.*

nastařnas (2) astra: *Nastařnai žýdžia labiai gražiai: irraudona, ir gelsva, ir baltai – visokiū spalvų. Nastařnai ankstî pràdeda žydëti, kat trâšai áuga.*

naujikas (2) auglys, navikas: *Pradéjo áugti tóks naujikas. Išpióvé tā naujiką, ir gyvëna žmögus.*

naujikaulis (1) navikaulis: *Iš naujikaulio vêžio lîgą gävo ir mîré.*

ně △ **né šiaip tolì** nè iš tolo: *Tas patévis to vaiko – né šiaip tolì.*

nedéglis (1) žarija: *Skaistì, raudonà, kaip nedéglis.*

nedidù|tis, -é (2) nedidelis: *Dar pempùičiai nedidùčiai. Béržo lâpai nedidùčiai.*

nedú|ti, -da, nèlavé △ **nedúoti nè ant angliës** neprisileisti nè iš tolo: *Už katrō galvóji eiti, nedúok nè ant angliës: jis turës pasitikéjimą.*

neřvo|ti, -ja, -jo (plg. la. *nerruot*) pajuokti, peikti: *Jaunì neřvoja tikéjimą. Jî visi neřvoja, kad girtuôklis.*

nesismagé|ti, nesismagia, -jo darytis nesmagu: *Teip nesismagia mán támsta.*

netoli prl. beveik, kaip, panašiai: *Kitū vardai netoli šuniës (nežmoniški).*

suniáuks|éti, -ia, -éjo sukniaukti: *Kâtinas suniáukséjo ir ùzléké ant aükšto.*

niktel|éti, -ia, -éjo niksteléti: *Mán kója nikteléjo.*

niuř|gti, -zgia, -zgë neaiškiai kalbéti: *Jis niuřzgia ir niuřzgia: supràsti negali, kâ kalba.*

niùrk|yti, -o, -è mali: *Mán vienà skiltélê dañčio paliko: niùrkyk niùrkyk tā valgi.*

nósé (1) nosis: *Támstos nósé gangreit (beveik) kaip vânago.*

notà (2) gaida, melodija △ **prisèkti nôtą** laikytis vedamos natos: *Mâs tûriame prisèkti nôtą. užturéti nôtą* išlaikyti teisingą melodiją: *Kai dainúoji, reikia užturéti nôtą.*

užziùrëti nôtą išlaikyti balsą reikiama aukščio: *Kuř neprâtę dainúoti, neužziùria*

nōtos. nōtai išklišti nepataikyti dainuoti į gaidą: Jau vėl ta notà išklišo, vėl reikės burnojè su liežiuviù ją surasti.

nu||darýti, -dārō, -dārē nudažyti: *Ar tāvo tie plaukai nudarýti, kad tokiē geltóni. nudūk||ti, -sta, -o* nueiti, nuplasnoti (apie girtą): *Gal pasigéręs į miěstą nudūko? nūgara (1) △ dałgès nūgara* dalgio pusé prieš ašmenis, virkšcia: *Dalgès nūgara storės-né, o ašmeniai – plonėsniai.*

nugyb||ti, -sta, -o -sumenkti, iš veido išeiti: *Tik matai, kokią nugybūs, – ar tu kir-meliūq turi?*

nugōglin||ti, -a, -o nužioplinti, nueiti (su bereikalingu išdidumu): *Jinai nugōglino į túos kūlýnus (krūmus) pasipūtusi.*

nugułti, nūgula, nūgulē atsigulti, numigti: *Reikia eiti pietū nugułti, kol ta grycià išsi-garuōs.*

nu||kilti, -kýla, -kilo nuvykti: *Nukilk toliai – labiai sunkù susikalbēti.*

nukiür||ti, -sta, -o prakiurti iš visų pusią: *Nuo vėžio jañ nukiūro nósè. Ir nósè nukiür-sta, ir dančiai – nièkas nepàdeda.*

nukiut||énti, -ëna, -ëno palengvèle nukiūtinti: *Mergyté nukiutēno prie āvilio ir pradējo máigyi túos (tas) bitës.*

nukluïk||ti, -sta, -o pakvaišti: *Iš báimës be miëgo žmögus rýta kaip nukluïkës: galvà skaûda, sùkasi.*

nukranë||ti, -ja, -jo pasenti, susidèvëti: *Nukranëjës sënis, nièko iš jo nérà, nè po bieso.*

Kur su mergom labiai daùzosi, tie výrai greit nukranëja.

nukri||sti, nukriñta, -to padvësti: *Vienas paršiukas ûmai nukrito.*

nukuštë||ti, nukušta, -jo pamažu nuvykti: *Kol jie nukuštëjo, ir vélai paliko.*

nu||laikýti, nulaïko, nulaïkë iškaršinti: *Už tą žemę jì nulaikýti apsiémè.*

nuléi||sti, -džia, -dë numauti, nusmaukti: *Nuléisdavo kélnes ir par pliką drózdavo.*

△nuléisti nuo kójos numarinti, nužudyti: Aš tą sënj greit nuléisiu nuo kójos.

numèsti, nùmeta, nùmetë △ numesti rañkà numoti ranka: *Kad jam kas nepatiñka, jis nùmeta rañkà ir išeïna ing óra.*

nunarìn||ti, -a, -o nunerti: *Nunarýdavo tokius sietelius kiškiam gáudyti.*

núomonë (1) nuovoka: *Dúoną iškëpti reikia núomonë turëti, kaip imaišyti, kaip ja užminkyti. Jis jau neturëjo núomonës – teip girtas bùvo.*

nuotakiai nuolaidžiai: *Upëlis nuotakiai bëga.*

nupuñšin||ti, -a, -o nupaišinti, nusuodinti: *Mànò rankà nupuñšinta, nedùosiu támstai.*

nu||rašty, -răšo, -răšë numegzti raštais: *Móku dviëjų siûlų gražiai nurašyti piřštinę.*

nurëtin||ti, -a, -o praretinti, išretinti: *Katrúos ruñkelius pirmiai nurëtinau, tie jau pùsè bëdös.*

nung||úoti, -úoja, -ávo nuskristi pasivingiuojant: *Bùvo vidurys dienës, ir mačiai – diëvaras (aitvaras) nuringävo mëdžių viršùnëm.*

nusèdë||ti, nusèdžia, -jo pasédëti: *Tik grýcioje nusèdëk vâlandą kità, tuoj úžt, úžt galvojè. Susibruka rankàs, nusèdžia nusèdžia ir vél válgos.*

nusi||daužyti, -daùžo, -daùžë nusivalkioti: *Jos mója (motina) nusidaùžë sàvo ámžių ir jinai tokià.*

nusimakó||ti, -ja, -jo nusipurvinti: *Kad aš nusimakójau kójas terp kùtës (tvarte)!*

nusi||räžyti, -răžo, -răžë nusiraivyti: *Kâtinas nusiräžé nusiräžé.*

nusiskan^{||}**áuti, -áuja, -ávo** pasidaryti tinkamo, norimo gerumo, šiltumo: *Nusiskanáuk támsta vántą, kad nùgarą nenupliktum!* Nusiskanavaū vández – mán geriaū vésèsnis.

nusišmaiž^{||}**ti, -ja, -jo** nusitepti, nusiterlioti: *Pareīna vītas nusišmaižójes su tais móliais, nespéja jo né pláuti.*

nusišvait^{||}**ytí, -švaito, -švaité** išlakstyti: *Nubudaū, ir miegaī nusišvaité.*

nusitažti, nusitaria, nusitaré tikétis, numanyti: *Mās nusitaréme, kad támsta parvèši mum saldañiu.*

nusitriš^{||}**yti, -ija, -ijo** (plg. dar trišeti 'drebéti', la. trisēt) pasibaiséti, sudrebéti: *Aš labiai nusitrišiju, kad výras pāčią mūša.*

nuskaūdin^{||}**ti, -a, -o** nuskriausti: *Kai tq bóbq (žmoną) nuskaūdina, jinaī atbëga pas mañ.*

nuskliaub^{||}**ti, -ia, nuskliaub**^b apskritai nuréžti, nukirpti: *Švařko galaī nuskliaubti – lýgiai kaip advikāto.*

nusmáug^{||}**ti, -ia, -é** užsmaugti: *Tris māno vaikeliūs kaklū ligos (difteritas) nusmáugē.*

nusmiłk^{||}**ti, -sta, -o** aprüksti: *Labiai jau nusmiłkusi pēčiaus kaktà.*

nusodin^{||}**ti, -a, -o** nuséti, nusagstyti: *Kōks gražumas tō kūdikio: sáulé káktoje, mēnuo pakáušyje, vītas žvaigždém nusodintas.*

nuspirti, nuspuria, nuspýrē △ **perkūnijai nuspirti** nutrenkti (plg. la. pērkuonam nùospeřt): *Jos výrq perkūnija nuspýrē.*

nu^{||}**stírti, -stýrsta, -stýro** būti sulipusiam iš nešvarumo: *Nabágé – kaip iš mólio išlipus: nustýrus visà, čystai paniēkinta.*

nustumti, nustumia, nustumé nusmaukti: *Šiela labiai, skarēlę nustumiau nuo galvōs.*

nušliaūk^{||}**ti, -ja, nūšliauk**^k nuo viršaus nušluoti: *Su šluota gražiai nušliaūkia tuos grūdus, kad šiáudgaliu nebūtų.*

nu^{||}**taisýti, -taiso, -taisē** nutepti: *Tokį naūją drabùži, ir teip greit nutaisei. Kur teip nutaisei tq skarēlę? Jau tiek nutaisýta ta nósine – biaūru ir žmõgu paródyti.*

nuvařdin^{||}**ti, -a, -o** užkalbéti, nugydyti užkalbéjimu: *Eīna nuvařdinti rōžę pas bùrtinukus.*

O

óras (3) laukas: *Ant óro gālia stovéti šiēnas ilgaī.*

oželis (2) 1. žiogas: *Oželai šokinéja po píevas.* 2. perkūno oželis: *Oželai kaip ožkà bliáuna pavāsarì pagà balàs.*

P

pāaugl^{||}**is, -é** bdv. (1) paauglýs: *Jiem mîré duktē pāauglé.*

pabūdas (2) 1. būdas, charakteris: *Tōks smarkùs pabūdas žmõgaus. Viso tokiō pabūdo jinaī smarkaūs.* 2. išvaizda: *Jis saūso pabūdo. Jinaī rûsto pabūdo.*

padaigšlis (2) padaiga: *Kad vištom dýgsta padaigšliai, jos nedúoda né susigáuti. Kad žäsiūkam dýgsta padaigšliai, jie labiai skaūdūs: skaūda jiem tuos padaigšliūs, nereikia tadà jū čiupinéti.* **padaigšlēlis** (2): *Višciūkam jau padaigšlēliai dýgsta, greit bus su plunksnēlém.*

padaigšliuot^{||}**as, -a** (1) padaigotas: *Tiek padaigšliuotos tōs vištos – mat išsišérę.*

padángé (1) pastoginé (dažniausiai prie daržinės): *Ing tq padángę ratūs susideda, roges pâveža, medžiūs sukráuna.*

padangē (3^b) padangé: *Tokià ilgà šviesélē lëkia padangēj – tai áičvaras.*

- padegē̄s|is**, -é dkt. (2) padegēlis: *Kiek tokiū padegēsiū ateīna.*
- padūlin|ti**, -a, -o padumti dūli, padūminti: *Kad padūlini, būtēs neteip kānda.*
- pagà** pagal, palei: *Varlēs šokinēja pagà balàs, pagà krūmus.*
- pagalañ̄** (plg. la. *pagalam*) △**būti pagalañ̄** būti padvēsusiam: *Jau bus kātinās pagalañ̄, — jau kelintā dienā nebesimāto.*
- pagirnēs** dgs. (1) smulkūs miltai, subirē prie pat girnū akmens: *Aš tāu išvīrsiu gar-džiū virtinēliu iš pačiū pagirniu smulkiūjū miltēliu d.*
- pagirti**, **pàgiria**, **pagyrē** girti: *Jis žmōgus pagiriamas bùvo visū: vidutinis, neprāstas darbinīkas.*
- pa||griūti**, **-griūva**, **-griūvo** 1. atsigulti trumpam: *Eik pagriūti tāmsta: pavargaī bera-šydamā. 2. mirti: Amžinātīlsi: Rudys pagriūvo.*
- pagùrklēs** dgs. (1) pagurklis: *Gaīdžio pagùrklēs raudónos, o vītas šviēsus. Pémpēs pagùrklēs bāltos.*
- pāilsis** (1) poilsis: *Pāilsio nērā, kai vaikūs auginā.*
- páist|ytī**, -o, -é pasakoti, aiškinti, plepēti: *Reīkia nusipraūsti, kōl aš páistau.*
- paišinybē** (1) nešvarumas, paišinumas: *O paišinybē tū rañķu — tai māt, kokiā bri-gādnyko žmonā.*
- pākalis** (plg. la. *pakaſ̄*) (1) užpakalis: *Jai bùvo tōks stóras pākalis, ir iš vīso bùvo pilnā, alē pasitaisys vēl, pasilsēs, ir bus geraī.*
- paklý|sti**, -sta, -do pašelti: *Ar paklýdo: lietūs līja su saulelē.*
- pakógo|ti**, -ja, -jo pageivaliuoti, pabūti vos gyvam: *Jis dar kiek pakógos, gal dar nemīrs, ale jo ilgas ámžius jau nebūs. Dar tas šuvā nenusprōgs, dar kiek pakógos.*
- pakrósnes** dgs. (1) pirties krosnies pelenai su anglimis: *Kai seniaū piřtys bùvo, tai tū pakrósniu užpildavo ant rūtu, — rūtos žālios, net tañsios.*
- pakuīslē** (2) kimsynē, šlapia krūminga vieta: *Tas upēlis prasidēda iš tokiū pakuīslīu.*
Čia tokiōs pakuīslēs, bālēs.
- pākūlynis** (1) pakrūmē: *Išvāikščiojau visūs pākūlynus ir neradaū úogū, tik vienī uo-gienojai.*
- pakuñ̄pas**, -à (4) kumpokas, pakumpēs: *Jō nösē bùvo pakumpā, — negražūs výras. Mēdis pakuñ̄pas, — vēžio ligq tūria.*
- pakumpnōs|is**, -é (2) kas su kumpa nosimi: *Pakumpnōsis bùvo tōks jō tēvas. Tokē pakumpnōsi gāvo.*
- pakurā** vns. (3^b) kuras: *Nueīna ing miškā pakurōs parsinēsti.*
- pamiñ̄kalas** vns. (3^b) △ **šeñ̄tas pamiñ̄kalas** švēstas vanduo inde: *Nueinī ing bažný-čiā prie tō šveñ̄to pamiñ̄kalo.*
- paléis|ti**, -džia, -dē: 1. iškepti sumuštā, paleisti (apie kiaušini): *Paléidžiau trīs kiauši-niūs ant sviesto ir paváišināu. 2. atiduoti, išleisti: Výšnios paléidžia vīsq spaļvq ing tā skystimq.*
- paleistūvas** (2) išdykēlis: *Jau amžinaī paleistūvai tie vaikaī.*
- palengvýte** palengva: *Reīkia vālgiti palengvýte, skùbinti nesveīka. Teip jis krañto ilgai: palengvýte palengvýte.*
- palépis** (1) palēpē: *Prikiškit geraī palépius, kad daugiaū pareitū javū. Prikimšaū vienā palēpi.*
- pamēsti**, **pàmeta**, **pàmetē** padēti nematant, slaptai (apie kiaušini): *Gegūtē ár (ir) nèperia sàvo vaikū: pàmeta prie kielēs.*
- pasimilž|ti**, **pasimélžia**, -o pasimelžti: *Kol parvažiavaū — pasimilžusi kárves.*

- paneig||ti, -ia, pàneigè** paniekinti: *Jis prieš vestuvès kaip aukštaï šóko, kaip mañ' pàneigé.*
- paniuř||gti, -zgia, pàniurzgè** paniūniuoti: *Kitq sýkį atsimenu ir paniurzgiù kokią daňq.*
- panergl||énti, -ëna, -ëno** paknaibyti: *Aš tik panerglenaū ir neválgiau tokiõ-válgymo su cibúliais.*
- paněsti, pàneša, pànešé** iškести, pakelti: *Jis šalti pàneša labiaū kaip kařtj.*
- papiáu||ti, -na, papióvè** prislégti, prispausti: *Jinaï vargū papiautà moterélè.*
- päpykis** (1) pictumas: *Kárvei užeīna tōks päpykis, kad dūria net mán: visdī negaliu su júo (ja) susitvarkýti, — púola viřšum.*
- par** prl. (plg. la. *par*) 1. per: *Kâtinas běga par kiěmq.* 2. apie: *Pradějo par saldainès kalběti, kur bemiegosi.* 3. prv. kaip: *Daugiaū neprisirenka par šešis septynis litrùs mélýnių.*
- parblizgē||ti, pařblizga, -jo** parvažiuoti blizgédamas: *Pařblizga pařblizga māno arklýs-dvìratis.*
- pargalvinis** dkt. (2) toks piemenų žaidimas, kai peilis metamas iš dantų per galvą, kad įsmigtų į žemę △ **pargalvini** léisti žaisti pergalvinį: *Aš kařtq pargalvini léidžiau, ir mán peilis īsibedé ing pakáuší: kraūjas běga, nusigandaū.*
- parýd||tyti, -o, -é** pašerti, pavalydydinti: *Reikia vaikq parýdyti. Jau seniai špóko vaikař parýdyti.*
- par||kratýti, -kräto, -krätè** gerai pačiupinéti: *Ligà parkräte mun̄: iš aštuonių likom tik dvi.*
- paršvei||sti, -cia, -té** permesti: *Púodq paršveitē per stóga ing diligynè.*
- partýv||is, -é** dkt. (2) partinis: *Anàs tōks partývis, labiai teisìngas žmögus.*
- pařžodis** (1) priežodis: *Tōks jaū yrà mûsų pařžodis šitõ kräšto.*
- partík||ti, partiňka, -o** pertekti: *Partikę gyvëna, viskô tûria, nežino, ko nória.*
- pa||sakýti, -säko, -säkè** △ **pasakýti** kaip aguõnos grûdã viskq, smulkiai pasakyti: *Pakláusk tu jôs, tai pasakýs kai aguõnos grûdã.*
- pasikišti, pasikiša, pasikišé** netikétai pasipainioti, pasitaikyti: *Jinaï sukalbějo dûoti du tûkstančius, o tas pasikišé, — dûoda pustréčio.*
- pasi||laižýti, lažo, -lažé** paragauti, apterlioti išidétą i lékštę valgj: *Válgé kiek, neválgé, pasilažé ir paliko.*
- pasinardin||ti, -a, -o** įklimpti: *Träktorius giliaī pasinardinęs; prieš tą prieškalnę ką jis beužlips.*
- pasipõmpin||ti, -a, -o** pasipumpuoti: *Pasipõmpink pâts vándezio, ar nemóki.*
- pasisùkti, pasisuka, pasisuké** pasitaikyti: *Yrà pas ja tû kavaliériu: kôks pasisuka, tōks — géras.*
- paskařbin||ti, -a, -o** pabarškinti, tikrinti sveikatą barškinimu: *Nùvelka tâ mâno bróli, paskařbina širdi.*
- paskrib||ti, paskriňba, -o** numirti niek.: *Paskribo sénis, o seniùkê ateina prie kâpo.*
- paskù** paskui: *Ateîna pas juos tai dûonos, tai ko apsimêtę, o paskù gëria.*
- pasmakr||úoti, -úoja, -ávo** susegti po kaklu: *Kárvei apinasrì pasmakrúok, kad nenusi-maūtų nuo galvôs.*
- pasiutìmas** (2) △ **pasiutimo mëtas** bloga tvarka: *Né kárves nešertos, né kiaülés neliuõbtos — kas čia par pasiutimo mëta!*

pāstir|as, -à (3^b) kietai virtas: *Pāstiro kiaušinio neválgo – vis reikia paleisti ant sviesto.*

pastūrlakos dgs. (1) prasti grūdai, antrininkai: *Kur toliaū nulekia, tie pastūrlakos, antrėjai grūda.* *Pastūrlakos kiaulėm, dėl gyvulių.*

pāšarnykas (1) šerėjas: *Jis buvo par muñ pāšarnykas.*

pašoninis dkt. (2) čiužinys: *Nudeñgia paklōdė ir atsigula ant vieno pašoninio.*

pašpóg|ti, -sta, -o paliegti, sulysti: *Man dabà mātos, kad jis tōks pašpoges potos ligōs.*

pašvytur|iuoti, -iúoja, -iávo pažiburiuoti, pašvesti (dažniausiai su mašinos žibintais): *Jis pašvyturiavo pašvyturiavo, susigrézé ir nuvažiavo.*

pa|taisýti, -taíso, -taísé papiauti, pagaminti valgiui: *Dabà teliukas pataisýti tokiojė šaliuomojė (šilumoje), tai kas ji suválgys.*

patró|kšti, -kšta, -ško ištrokšti: *Jis labiai patróškės buvo, tai daug gérē.*

paveizdé|ti, pàveizda, -jo débteléti, pažiūrēti: *Apúokas kařtai pàveizda su sàvo akim.*

pavilgas vns. (1) uždaras, padažas: *Vìisas pavilgas prie bùlbii – ta kõšé iš garsvýčių.*

pečlind|à (3^b) krosnilanda, pečialinda, mažutis geltonas paukštėlis, peri prie alksnyňu; iš samanų pasitaiso lizdą su stogu: *Kikiliai paukštéliai šóka su pečlindom, kiškiai – su lāpém, vilkaí – su meškõm d.* **-uitis** (1) krosnilandos, pečialindos vaikas: *Pečlinduicių atrādom – tokì mažyčiukai, kaip piirsto gālas.*

pekšdeñtē (2) krosniadangtė: *Músų pekšdeñtē sudègus čystai, jau senà palikusi. Su pekšdentė uždeñgia pěciu, kai duoną pàkepa.* △ *Skařba, kaip pekšdeñtē.*

pélüs dgs. (4) pelai: *Su liniéniam pelùm liuðbia kiaulès. Teip grázus liniéniai pélüs: labiai geraí éda kiaulès, – dar sémenų yra palikę.*

pémpé (1) vyriškas lytinis organas: *Tōks didelis vaikas, o pémpę ródo. To vaikëlio pempélē mātosi.* **pempūtis** (1) pempiukas: *Píemens pempūcius gáudydavo: pasidziaügia ir paléidžia. Kol turi terprañku* (rankose) *pempūti, pémpé skreñda viřsum galvòs ir rěkia.*

pérnai pernai: *Pérnai ár (ir) seniùkas visq žiẽmą siřgo.* △ *Kad kùnigas pérnai važinéjo, o šiemet věžes žýmia (rugiu laukas nuvagotas).*

pešió|ti, -ja, -jo pléšyti: *Nuo keturiólikos mētu išéjaū tarráuti par pùsmerge: kiaulès liuðbti, pečiùs iškûrýti, plùnsnas pešioti.*

piáu|ti, -na, pióvē gadinti: *Nepiáuk támsta širdiēs su tais váistais.*

piemenýs (3^a) piemuo: *Daug lákstymo piemeniám bùdavo. Kad támsta dar labiai piemenýs. Piemeniai rudenj vis sušlápę bêgiódavo pâsku kiaulių úodegas.*

piemenystà vns. (2) piemenavimas △ **nuo piemenýstos** nuo mažens: *Nuo piemenýstos jinaí seřga.*

piemenýsté (2) kvailumas, piemenų išdaigos: *Jis prisiriñkės visokių piemenýscių.*

piev|ókšnis (1) pievelė: *Išaré visùs pievókšnius, nebérà né kur kárve priřisti. Āré, su dráské su tõm akéciom ir negaléjo paséti, ir stóvia dabà tōks pievókšnis.* **-okšnélis** (2): *Pievokšnelių dabà yrà paliktū: iš pavásario šlápia buvo, negaléjo išárti.*

píkt|as, -à (4) 1. stiprus, kartus: *Garsvýcios píktos bašsiai – palaižyk. Gál tie piktieji támstai ing lékštę jkrito pipirai?* 2. kuris dilgina: *Dilgynés labiai píktos, prie aviëcių neprisiléidžia.*

piliótas (plg. la. *pilot „unruhig weinen“*) (2) išdykélis: *Jis labiai didelis piliótas: išmušé lángq.*

- pilotystė** (plg. *pilotas*) vns. (2) išdykumas: *Jis pilnas pilotystės: pàémè ir sudaūžę lēkštę.*
- pilnaitis** vns. (1) pilnatis: *Kad sēji žirnių, jaunamè nesēji, patáikai pilnaičio: bük, jáune žirniai žýdžia kiáurai.*
- pìningas** (3^b) pinigas: *Sveikātos už pìningus nenupiřksi.*
- pirktin||is, -é dkt.** (2) kas ne namū darbo: *Mās pāts kiek vežpdavome, kas taū pirktniūs nešiōjo!*
- pìrmaračiai** dgs. (1) vežimo priekis: *Sultúžo úorés (vežimo) pìrmaračiai.*
- pìtp||ti, -ia, -é** birbti, ūžti: *Piřpia rādija, nebegaliù klausýtis, užsùk támsta.*
- pirš||auti, -áuja, -ávo** piršlauti, piršti: *Pradéjo mán piršauti mergáitę iš Pakruõjo parāpijós.*
- piršlystà** (2) piršimas: *Tévař vis su piršlystom. Piršlystà – tai māno arklýs: dúonq uždirba.*
- pläkan||as, -à** (plg. la. *plakans* „,platt, flach“) (3^b) plokščias: *Karōsai plakanì, o lydýs – gražùs, stóras, nepläkanas.*
- plaukút||as, -a** (1) △ **plaukúota pabíeda** arklys ir vežimas: *Atvažiavaū plakúota pabieda.*
- pleikà** (2) guminis musių muštuvas ant medinio koto: *musès daūžo su pleikà.*
- plepē||ti, plěpa, -jo** puškéti, smarkiai virti (apie tirštą patiekalą): *Kôšé plěpa, vérda, net plutà užsideda.*
- plérpaciā** b. (1) kas garsiu juoku praneša apie savo buvimą, kas nerimtas: *Tokiōs plérpaciōs, matai, váikščioja, ieško výry.*
- plěš||ti, -ia, -é** rauti, draskyti: *Nügi kad plěšia linùs – smarkì rověja. Riešutus plěšia su visaīs lāpais.*
- plikakākl||is, -é** bdv. (2) neapžélusių, pliku kaklų veislés: *Seniaū būdavo vištu plika-kāklių: vîsas kâkla plikas, tik tas gurklýs apželës.*
- pliupsé||ti, pliùpsia, -jo** △ **pliupséti** dykojè viétoje neteisingai, be pagrindo apkalbèti: *Aš apolbiju (sugèdinu) túos (tas) bóbas, kad pràdeda pliupséti dykojè viétoje. Ar geraï dykojè viétoje pliupséti – žiürékit, kaip jūs dàrote!*
- pló||ti, -ja, -jo** mušti, šerti, duoti: *Aš jau mataū: apië mañ tik mùša mùša, – jau plös ir mán ing kâktq.*
- plûk||ti, -ia, -é** plakti, brukti: *Dabà su măšinom linùs plûkia.*
- pluõš||tis, -iasi, -esi** plušeti: *O jinaï dar pluõšiasi moterělè, dirba sušilusi.*
- po** (su ing.): *Po anúo karù žemès skirsté. Aš jau po pôteriais (pasimeldžiau).*
- pôdinai** (1) dgs. (plg. la. *pâde* ‘der Taufvater, die Taufmutter’, *pâdëns* ‘der Taufson’) krikšto têvai, kumai: *Mās jam pôdinai. Pařežé dovanù pôdinam.*
- põmpis** (2) pompa, siurblys: *Nueik prie põmpio ir pasipõmpink vándezio.*
- põpieriai** dgs. (1) dokumentai: *Pažiüréjo visùs põpierius ir paléidé.*
- prâdanté** (1) natûralus tarpas tarp dantų: *Mán gražùs tas žmôgus, kañ didelè prâdanté, kañ dančiai rêtüs.*
- pradieniu** kas antrą dieną: *Jéibu vèš pieną pradieniu, jañ išeina pùsè darbâdienës.*
- pragrim||ti, -sta, -o** prapulti, išstraukti, pražüti: *Kôrtu grâjijime pragrimę bùvome labiai.*
- prakapimas** (2) kliautis, išgalvota priežastis: *Jie išsimânè eiti ing mûsų šułni gérti: vis výram prakapimas – ar neatrâs gêrant, ar nepakviës jū, ar negaûs ir jie alaûs.*

prāmanē (1) pravardē: *Jaū jañ nedēsi prāmanę, nebepaminēsi, sakýs: ar nežinaī pardēs.*

pramēt|yti, -o, -é atkasti, nuvalyti: *Atsikélē rýtq gaspadőrius ir takùs pramētē.*

pranók|ti, -sta, -o pradžiūti: *Tōs drāpanos gal dar pranóks lig vākaro.*

prasidē|ti, prasideda, -jo △ **prasidēti gyvēnimā** īsitvirtinti, prasigyventi: *Par dvejūs metūs galējote prasidēti gyvēnimā.*

prasikałtēl|is, -é (1) nusikaltēlis: *Jo tévas bùvo prasikałtēlis.*

prasikurti, prasikuria, prasikūrē prasigyventi: *Jaunà ištekējau, výras bùvo gēras, greit̄ prasikūrēm. △ Ožkà prasikurti, ožkà pasibaigtī.*

prasi|mùld|yti, -ija, -ijo (plg. la. mÙldēt, mÙldināt) apsirikti, apsiskaičiuoti: *Mán mātēsi (atrodē), kad bùvo trečiādienis, o gal aš prasi|mùldijau. Nereikia prasi|mùldyti, reikia žiūrēti geraī.*

prasiskélti, prasiskelia, prasiskéle prasimušti kiaurai: *Eīna ir griūva, eīna ir griūva: bijaū, kad gálvą neprasiskelia.*

pra|smukdýti, -smùkdo, -smùkdē nugyventi, nusmukdyti: *Ir prasmùkdē jis tāq viētq.*

pra|taisýti, -taiso, -taisé pragerti, pralébauti: *Su mergōm prataisē viētq, ir išvařzē ant varžytiniū.*

pratviřk|ti, -sta, -o išdykti: *Na, jau čystaī pratviřko seniūkas: mataī, kiek pieno pri- liejo. Jie abù labiaī pratviřkē: ir vienas tōks, ir kitas tōks.*

pravarinē|ti, -ja, -jo išblaškyti, išskirstyti: *Vējas gal túos dēbasis kiek pravarinēs.*

pravóž|ti, -ia, -é atmerkti: *Akīm jau nežiūria: pravózia kiek ir vēl užvózia.*

pri|darýti , -dāro, -dārē pritildinti: *Pridarýk tāq mūziką!*

pridē|ti, prideda, -jo uždaryti (misléje): △ *Kad prideda – mažiaū, kad átima – daugiaū (uždaryti ir atidaryti langines).*

priekšis (plg. la. *priekša*) (1) priešakys: *Kur čia niēko nebūs: gali iš priekšio ár pa- žinti, ne tik iš pākalo (užpakalio).*

priekšutin|is, -é (plg. *priekšis*) (2) priešakinis: *Iškrito māno vienas priekšutinis dantīs.*

priekšakta (1) pečiaus dalis prieš kaktą: *Pēčiaus priekšakta nurūkus labiaī.*

prietvara (1) šlapimo užsilaikymas, tokia liga: *Tévas prietvara mīrē: ant šlapimo neišeīdavo.*

prigiedó|ti, prigieda, -jo įtaisyti, parūpinti: *Jis jai prigiedójo vaïkq.*

prigim̄ti, prigim̄sta, prigim̄e gimti: *Jiem prigim̄e dukrýtē.*

prigim̄is, -ies (1) prigimimas: *Jau nedúok diēve tokio prigimties – jis niekuō nekaltaſ.*

prikýslē (2) priežastis, reikalas: *Daūg jañ prikýslīu: kol pareīna (pereina) par sōdžiū, ir vākaras ateīna, – čia žōdī tenaī žōdī. Gerà prikýslē jañ bùvo nueīti.*

prilik|ti, prilička, -o 1. palikti (daug): *Kas priliko kárčiū, tai nérā kur ir dēti. 2. pa- daryti: Nemóka bérnas árti ir priliko daug užúoganu.*

priliňk|ti, -sta, -o prijausti, simpatizuoti: *Nebùvo dar šitōs (Tarybų) valdžiōs, o Kā- rolis Pózela jau bùvo prie jōs priliňkēs.*

primezgýtuvē (1) medžiaga, prie kurios pritaisoma audimo gijų pradžia ir pabaiga: *Ant primezgýtuves suriša geinj (apmatus), kai prädeda áusti ir kai baigia. Pri- mezgýtuvē iš pākuliniu.*

pri|rāmtýti, -rañto, -rañtē prielesti: *Žasinaī prirañtē lig kakliukų.*

pri|rāsti, -rañda, -rādo surasti, atrasti: *Aš viskq̄ sukapójau, o támsta vēl prirāsi kā kapóti.*

prisidirb|ti, -a, -o privargti: *Aš prisidirbau geraī: šiēnq̄ variaū ing krūvās.*

- prisikabinti, -a, -o** apsivilkti, įsigyti: *Naujōs suknėlės negālia prisikabinti: nėra pinigų, tad pečka sēnq.*
- prisikant|tyti, -ija, -ijo** hibr. (iš sl.) prisigretinti, prisimeilinti: *Anas norėjo prie jōs prisikantyt.*
- prisikreñké|ti, -ja, -jo** (plg. krenkis) prisirūpinti: *Kiek aš dėl tavęs prisikreñkėjau, kad tu tōks neramūs.*
- prisiperédin|ti, -a, -o** prisiperēti: *Tie žvirliai prisiperédinę vaikų.*
- prisi|prašyti, -prăšo, -prăše** įtikti, prisigerinti: *Tik šeiminiké prisiprăšo prie kárvès, o svētimas jos nepamiš.*
- prisisävin|ti, -a, -o** pasidaryti savu: *Prisisävino tōks giminait̄is, ir pasilikos juos gyvēnti.*
- prisisiek|ti, -ia, -ē** pagelbēti: *Ir mās jam pàdedame, kad reikia kā prisisiekti.*
- prišerti, prišeria, prišérē** (plg. šerti) △ **prišerti** jáują prikrauti pilnus ardus: *Jáuja prišertà kietai, daugiau nebegālia prikišti niēko.*
- pritatin|ti, -a, -o** primušti: *Láuk, kol ateis ir pritātins gera. Sáugokitēs, kad jūsų nepritatintu!*
- pučkà** (2) (iš sl.) kiaušinio bukasis galas: *Vieversio ir pempēlès kiaušinio pučkà labiai jau kanapēta.*
- pundùlé** (plg. la. *puncis* 'eine Art Lehmgefäß', estu *punts* 'dick bäcking') (2) molinis puodas, apsuktas tošimi: *Pundùlé par vīdurj platì, o ta gerklē – siaurà. Pundùlé iš mólio ir apipintà su bérzo tóšia. Pilna pundùlé prikišém plunksnų. Pundùlé būdavo po girnom padétā.*
- puñtagalvis** (1) kūjagalvis: *Puñtagalviai plaūko po vández: gálvos drútos ir úodegos neteip striukos.*
- púodas** (1) △ **davātkù** púodas didelė maldininkė: *Máno mamà yra davātkù púodas.*
- páodkelé** (1) skuduras puodui nukaisti, nešvari nosinė: *Tokią púodkelę nusistvérēs dar čia nosis šluostais.*
- púravieté** (1) su centneriu apséjamamas sklypelis piemeniu ar bernui pasisēti psn.: *Ing pùsé púravietés ár (irgi) daūg pasési linų. Bérnu (bernui) atmatuoja púravietę. Ing vienq desincinq – kēturi os púravietés.*
- puréntis, purénasi, purénosi** judéti, virpēti: *Purénas tie põpieriai, ir žvirliai neinā prie výšniu. △ puréntis terp žemiu maudytis smelyje: Prieš lietu vištos labiai purénas terp žemiu.*
- purpsé|ti, purpsia, -jo** traškēti, girdždēti: *Mán teip rañkos pùrpsia, skaūda labiai. púrti púrti: Ta šakélē púrti púrti: jañ juoka, o mán kánda tadà tōs bitēs.*
- pùsbačkis** hibr. (1) statinaitė: *Pařežé pùsbačkì siškių; kad kvépia, kad nóriasi!*
- pusberněkas** (2) pusbernis, 14–17 m. samdinys psn.: *Sañdē tā pusberněkā pienu (pienu) vēzti.*
- pusiáuryčiai** dgs. (1) valgis prieš pusryčius: *Šeiminiké jau pusiáuryčių vágė, tai dabà nenória teip greitai. Pusiáuryčių seniau dūodavo dūonos riékę, ir kaip skanù būdavo.*
- pùsgegutuitis** (1) paauglys gegužiukas: *Jau uodegà ilgà, jau jis išlenda ant stógo – nu jau tōks pùsgegutuitis būvo.*
- pùsrakis** (1) pusė laiko nuo kiaušinių pakrovimo perēti iki išsiritimo: *Jau kiaušiniam pùsrakis, eisiu žiūrēti, ar užverstī.*

pūsras (1) medžio puvenos: *Ing dūlį dēda pūsraq: jis tik smilksta, dūmai eīna. Pūsras iš glūosnio kėlmo. Pūsraq padaužyk, ir subūra.*

pūsti, pūcia, pūtē vemi: *Aš negaliu važiuoti: tuoju pučiu, ir ganā, – tempia ir tempiā.*
△ **pūsti sāvo dūdā** daryti savaip, kaip pačiam patinka: *Kaip marti atėjo, kőžnas sāvo dūdą pūcia.*

putó||ti, -ja, -jo tirpti, virsti putomis: *Sniēgas jau tiēpsta, bālēs putója. Añt vándezio užsideda burbulūkai – putója sniēgas.*

putrā (2) △ **už viērā, ne už pūtrā** už idėjas, o ne už materialinj suinteresuotumā: *Už viērā ne už pūtrā: vienas už kitą užsistója.*

R

rāgas (4) rankena: *Taīm dviračiu nebegali atsukti ragū.*

raguōlis (2) apvalus kepalas: *Matai támsta, kaip išplērēs ragaišio raguōlis: pēčius nesuēmē. Pēčius gerai suēmē, oi, kōks gēras raguōlis.*

rāngā (1) (plg. ? la. *ruoga* 'die Brunstzeit') šventė, susirinkimas: *Mano dēdē ing dīdele rāngā išvažiāvo: ing deputātu susirinkimā.*

rankā (2) smūgis ranka: *Výro rankā paliēka výro: skaudēsnē – nereikia mūštis. rāstis, rañdasi, rādos* atsirasti: *Kiřmino gyvybē juk rañdas iš tos pačiōs úogos. Visokiōs tēchnikos rañdasi dabā.*

rašyti, rāšo, rāšē raštuoti, megzti raštais: *Jinaī gražiai pištines rāšo; ot, dūoti jai numēgsti!*

raudonikē (2) raudonviršis: *Raudonikē tiesi užáuga, graži labiai: kótas báltas, o galvēlē – raudóna.*

rāugalas (3^a) ruginių miltų jrauginta sunka psn. *Rāugalq váglydavo su dūona. Rāugalas skanūs būvo, rūkštūs, àle nebūvo par daūg, kad žāndus traūktū: tōks tik kad galī geriti. Rāugalq išraugydavo: net par nōsi mūšdavo – tōks skanūs būvo.*

rauklāžolē (1) kraujažolē: *Išgēriau rauklāžoli, ir sulaikē vīdurius. Rauklāžoli lāpai smulkī, žýdzia balta.*

redēstas (2) (iš lenk.) erškētrožē: *Nu, redēstas tai gražūs: kvēpia labiai, žýdzia raudonai. Redēsto úogos gerai dančiám. Ant redēstų užpūola kiřmélēs. Grāžūs tai grāžūs tie redēstai, ale su spaigliais (spylgliais).*

rētumiai (plg. la. *rētumiem*) retkarčiais: *Māno visi drabùžiai namīniai ir namīniai, tik rētumiai užsivelku pirkini.*

rýd||tyti, -o, -é peneti, šerti: *Mās pasidējom kópēcias ir žiūriam, kaip kielē rýdo gegutūti. Nēša tie tévaī túos (tas) kiřmēles ir rýdo túos vaikūs.*

rýkštē (1) staklių balana skiemėnims skirtysti: *Rýkštēs sulaiko túos skiemenis. Rýkštēs labiai prie audimo reikalingos. Idēk ing geinj rýkštēs ir tadā vérk ing skietā!*

rīstis, rītasi, rītosi △ **rīstis iš klāsēs į klāsę** pereiti į aukštesnę klasę: *Kožnaīs mētatis iš klāsēs ing klāsę rītasi.*

ritulys (3^b) rietimas: *Kai aš tekējau, atsinešiau dróbēs penkis rītulius po dēšimt sienų. roblā répla: Roblā parējaū lig namū: keturiōm.*

ród||tyti, -o, -é apšvesti: *Rasà augina smulkius lapeliūs, saulēlē ródo skaisčiūs žiedeliūs d.*

rugienā (1) ražiena: *Vasaróją teip ilgaī nupiówē – tokiōs ilgos rugienos.*

rūgštinė dkt. (1) kubilėlis barščiams rauginti: *Jau pardžiūvo mano rūgštinė, nebėra ničko.*

rumbút||as, -a (1) nelygus, rantytas: *Umėdė apacijoje rumbuota, ruošinė||tis, -jasi, -jos* šertis, ruoštis, liuobtis: *Aš eisiu ruošinėtis – jau vākaras.*

ruošt||à (4) ruoša, pavakarės namų darbai: *Ruoštōs laikė atvažiavo. Ničko negaišinate, tiek čia tō dárbo, tiek čia tū ruoštū: kárve pamilžti, ir ganà. -élè* (2): *Eisiu žiūréti vakarinę ruoštēlę.*

rùplis (2) tokia beržų rūsis: *Rùplis béržas labiai stiprūs. Rùplio veikiai neparskélsi: kietas labiai. Rùpliai beržai slēniuosė daugiau, o kalniai – baltieji. Rùplio béržo lāpai nedidūčiai. Kai pamatýsi béržq, kur nuléistos šākos, tai žinók, kad tas rùplis.*

S

saldañė (2) saldainis: *Visas saldainės išviliójom iš svōtų.*

salōtis (2) salota: *Salōčiai jau sudýgę, o aguřkai – dar bijo līsti iš žémės.*

sámalas vns. (1) malinys: *Sámalq výrai málđavo. Súmalé sámalq děl dúonos. Výrai lig apýaušrio sumáldavo víeną siēkq sámalo.*

sámata (1) trijų pluoštų šikšna pavalkams suveržti : *Padróšiu aš tavė su sámata, tik tu dar maň érzink. Pakanktēs suvežia su sámata. Vaika! nebegālia susimēsti sámatos. Sámata paválkus suvežia.*

sámbaris (1) piemenų ir pusbernių vaišės per sekmines psn. *Par sekminės piemeniai súpilia sámbarius ir válgo, ir gëria; geraĩ tadà piemeniám. Piemens susitarė darýti sámbari. Šeiminýkė pataiso sámbarius piemeniu (piemeniu), ir man róds (man rūpi) nueiti ing juos. Par sekminės pùsberniai gëria sámbarius nusipírkę iš úki-nyko antalekq (statinaitę) alaūs. Sámbarius gëria miškè, girdo aigulì, kad tas negiñtų ganýti po miškā.*

sapnýs (plg. la. *sapnis*) (4) svajonė, tuščia mintis: *Jinaĩ sapniū pilnà: jai rūpia pùsberniai visoki.*

sáulè (1) △ **būti sáulei ežiojè** laikas, kai žmogaus šešėlis sutampa su ežios linija. Jei ta ežia eina iš rytų į vakarus, tai būna rytą apie 8 val. ir vakare apie 6 val. (iš priešingų pusiu); jei ji eina iš pietų į šiaurę, tai būna dieną 12 val.: *Jau sáulè ežiojè, jau giñsim kiaulès ing namùs; výrai biřbkim!*

saūs||as, -à (4) △ **pasilikti sausiem̄s** būti be pieno, be uždaros: *Tū̄ pinigū skurđù (maža), ir mās, tie vaika!, pasilikom sausl.*

sěbras (iš sl.) (2) blogos kompanijos narys: *Sěbrai chuliganizmùs dāro: susiriñko ir mūšas.*

sédýba (1) sodyba: *Labiai graži bùvo jo sédýba.*

sedulà (2): *Sedūlos drūtōs (storos) nérà. Sedūlq mèsk ing vández – skeñda. Sedulà kietà labiai, iš jos šeivàs dìrba.*

sejónas (iš sl.) (2) sijonas: *Tokiū ilgū sejōnū nenešiόjo: kójos mâtēsi.*

senàsai (apie vyra): *Ar senàsai támstos nepasigeñda, kat išvažiuoji ant visōs vāsaros?*

selelió||ti, -ja, -jo varyti, vytis: *Mās jí seleliójam iš sôdžiaus.*

seniökè (2) senelė: *Dar jinaĩ bùvo stipri seniökè.*

séngalis vns. (1) delčgalys: *Kiaülè piáuti séngalyje geriai: geriai mésà stóvia, nerūdija.*

sereñtis (iš sl.) (2) gvazdikas: *Sereñčio žiedám lapēliai lýgiai aksómo. Geltonai žýdžia sereñčiai, nelabiai gražiai.*

siaū|sti, -čia, -tē trenkti: *Dar kai kadà nuveini kárvés (kelti), tai su ragaīs siaūčia.* **siekavietė** (1) atmatuota bernui ar kumečiui žemé už metų darbą (apie 20 arę di-dumo) siekui javų pasisėti psn.: *Ing siekavietę aidavo dvidešimt ārų. Bérnas siekavietę gerai išdirba, ir gerai lina užáuga. Pasėjo siekavietę mięžiu.*

síeksnis (1) verpiamas siūlas: *Kai mañ mókė veřpti, tai sākė: žiūrék, gerai síeksnį. Kai verpli, síeksnis, kai suverpli, siúlas paliëka.*

sylē (iš sl.) (4) jéga: \triangle *Sēnas senēlis ant kùpros kuprótas, ant sylēs bagótas: kō šiñtas arkliū nepàveža, tai jis ant kùpros pàneša (skruzdélè).*

silkùité (1) strimelė, silkelė: *Reikėjo parnèsti, kur tokiois silkùítės mažiùtės.*

siratūtis hibr. (iš sl.) (1) našlaitis: *Gerà móteré: siratūičius žiüréjo.*

sirbēlē (1) siurbélė: *Sirbēlē vandený stóvia, ipsisirbia ing kójq. Bijaū aš sirbēlēs, kai nuainiù máukdytis (maudyti). Pagavaū sirbēlē.*

sýtas (iš sl.) (2) stalo didumo rétis grūdams sijoti, tampomas virvémis psn.: *Tq sýtq pakabina ant viřvių, sijója grúdus. Reikia parsijóti par sýtq, o tadà věto.*

siústi, siúnta, siúto \triangle **būti siútusio káilio** būti kaprizingam: *Jis labiai siútusio káilio: súpýko ir átgulé be vakariénés.*

skaudéjimas (1) skausmas: *Váikščioja skaudéjimai po vídurius.*

skerdūnas (2) kas paskerstas, sukruvintas: *Pařežé ing namùs jí kaip kokj skerdūna.*

skeřskampis (1) istoriža plati trikampé duonos kepalo rieké su viršutine ir apatiné plutá: *Nuriék tañ vaiku (vaikui) skeřskampi dúonos, dúok jau neteip mäžq.*

skeřsplautis (1) vežimo dalis, kur istoriža rungai: *Skeřsplautis sulúžo, reikia naújų dírbti, negali važiuoti. Ing skeřsplauti išgréštà skylé. Užpakalinis skeřsplautis.*

skeřstvoré (1) tvora, kurios kartelés sukaltos skersai: *Skeřstvoré laukè, kur višciūkai užtaisýti; jinaí tokià iš skersū mädziu.*

skolinýkas (2) skolininkas: *Jinaí gávo iš vieno skolinýko: tris šimtùs raňkoje turéjo.*

skurdù 1. graudu: *Širdyjè skurdù, kad tokj sénji pageřbia. 2. mažai: Tü pinigù skurdù.*

slaptükas (2) slapukas: *Jis bùvo tóks slaptükas, niéko nesisakýdavo.*

slaugýtis, slaugosi, slaugési staipyties, sukinétis: *Vaikaí slaugési slaugési apie lángus, o ing grýčią nějo.*

slégùtis (2) sloganis: *Slégùtis mañ' par jos veséliq spáudé.*

sleñksnis (2) slenkstis: *Vaikas priéjo prie sleñksnio ir veřkia. \triangle Nesisésk ant sleñksnio – šunys piaūs. slenksnélis* (2): *Jinaí ing seklyčią ūliauzé par slenksnélí.*

slidé (2) pačiūža, plügo dalis, ūliauzianti vaga: *Slidé nutrúko, nebegaliū árti, reikia nèsti ing kálvę pataisýti.*

smaigalis (1) smailusis galas: *Laikyk smaigalj ing viřšu – eídavo tóks grájus su kiaušiniais. Kad smaigalj prámuše, atveřsk aňtrą gälq.*

smakiùkas (2) hibr. (iš. sl.) levažandėlis: *Smakiùkas žiòpsia, kad jí paspáudi. Smakiùkai ilgaž žýdžia, lig rüdeniu: tos viršünés nudžiūsta, ir vél léidžia žiedus iš apačiòs.*

smalstýbè vns. (1) noras, smelkimasis: *Tokià prakeiktà smalstýbè ant to alaūs: gëria, kol tik akis užmérkia (kol užmiega).*

smögčiai dgs. (2) toks žaidimas su peiliu psn. : \triangle *Eisime smögčių grájyti. Mas píemens eídavom smögčiais grájyti: peñl atleñkia ir su dvíem piřstais léidžia, kad jis istorižu ing žémę.*

- smeřčium** (iš sl.) mirtinai: *Krito nuo úorės (vežimo) ir užsimušė smeřčium.*
- sodynělis** hibr. (iš sl.) (2) indelis: *Išpláuk tą sodyněli, kuř úogas supilti.*
- spaiglis** (2) dyglys, spygly: *Šūnobelé labiai su spaigliais: dūria, oi dūria. Dilgynės su spaigliais: toki ī mažiūčiai, àle īduria. Agrāstai su spaigliais, negalì prieiti – sudrāsko rankas.*
- spagliuot|as, -a** (1) dygliuotas, spygliuotas: *Dagilis (piktdagis) labiai spaigliuotas: negalì paînati ing rankas.*
- spárd|ytis, -osi, -ësi** trankytis (apie griaustini): *Eik griaustini spárdos – kùrsi ùgnj, nórí, kad grýčią uždékty!*
- spék|auti, -áuja, -ávo** spēlioti: *Ēmēme spékauti pavardēm, ką paléidžia namō.*
- spiáutuvas** (1) spiaudalas: *Spiáutuvų pilnà aslā. Koki ī biaurūs spiáutuvai – vémti veřčia. Spiáutuvai pradējo eiti su kraujaïs.*
- spinduõlis** (2) spindulys: *Sáulës spinduõliai padāro laumës júosta.*
- sprágšė** (plg. ? la. *spradzene* 'eine Erdbeerenart') (2) braškė: *Sprágšës áuga didelës. Sprágšių vîrém zíëmai. Mán labiai patiñka sprágšių uogiënē.*
- sprésti, spréndžia, spréndë** apsvarstyti, aptarti: *Spréskim, ar geraï àpmestas bus tas áudeklas. Spréskim, kaip áusti tą áudeklq: ar aštuonianýtj, ar ne.*
- sprogtinè** vns. (2) paskutinioji, dvasna: *Nu, jau sprogtinè tañ kuñu (kuinui): váikščioja ant loskavõs dûonos.*
- spróklena** b. (1) kas sulysęs, išdvësęs, sudžiūvęs: *Kàc kàc kàc – mat, kaip tą spróklenq šaükia.*
- spog|uoti, -úoja, -ávo** kilti burbuliukams: *Vanduõ pràdeda spoguoti, túoj viñs.*
- spùris, -é** bdv. (2) kuris apspureš, atspurusių veislës: *Spùrés žqsiës plunksnos kabaliúoja. Spùriai nastarñai (astros). Jurginai spùriai.*
- stabulé** (3^b) stebulé: *Jôno vâkarą stâbulę dègdavo. Ùždega stâbulę, kad dainúoja suséde apliñku.*
- stačiai** tiesiog, lyg, kaip: *Atsîneša stačiai árklio mësq.*
- stainià** (sl.) (4) arklių tvartas: *△ Keturi eržilaï stóvia stainiojè, o peñktas apie stainią lâksto (mezginys).*
- stakt:** *Stakt iš rôgių ir nušáuna kiškij.*
- stankëlis** (2) (plg. la. *stankis* 'ein Holzgefäß') medinë lygiašonè statinè: *Ing stankëli sùpilia pîenq nuléistq. Seniau ráugalq laikýdavo terp stankëlio.*
- starkùitis** (plg. la. *stárka, starks, stařkis*) gandriukas: *O, jau nebemaži starkùiciai, jau galvelès iš lizdo iškišé!*
- stiebin|is, -é** (2) △ **stiebiniai salöčiai** tokia salotų rûšis: *Stiebiniai salöčiai greit kařtūs bûna, o gûžiniai – tie ilgiau minkštì, jaunì, nekařtūs.*
- strékis** (plg. ? la. *strâkis*) (1) šalinè: *Dideliai strékiai pridëti, daug javû. Lipk ant strékio ir mink. Kûliû nekráuna ing strékij, láukia séngalio: bûk, žiûrkës kad neëda.*
- su** (su kilm.) Reikia susilýginti su tàvës.
- su|arkýti, -árko, -árkë** suardyti: *Ir teip suařko gyvënimq tokia mergà, o pati kaip giltiné susisùkusi.*
- sudirb|ti, -a, -o** išarti, išdirbt: *Jis sudirbo daržiukùs visiém.*
- su|draskýti, -drâsko,- drâskë** suvalgyti: *Šeiminýkë apië kùkniai kokj blýnq sudrâsko.*
- sugub|uoti, -úoja, -ávo** sudéti į gubas, į kupečius: *Rugiùs sugubúoja. Prieš lietû spéjo sugubuoti šiënq; dabà, kad lýja, jis niëko nebijo.*
- sukirmýdin|ti, -a, -o** supûdyti: *Na, jau šiemët sukirmýdins viskq tie lietai.*

sukir||mýti, -ija, -ijo sudūlēti, supūti: *Sāko, kad šilkas ilgaī nesukirmija. Sumēsk ing keřte ir sukirmys vīsos žōlēs.*

sukneřp||ti, -ia, sùknerpē padaryti, sumeistrauti: *Pareīna iš dárbo, dar vēl nória kā suknepēti.*

sukranē||ti, -ja, -jo (plg. nukranēti) susentī: *Jau čystaī (visai) niēko nebērā sēnio: sukranējēs, nebepaeīna ir dar tōks biaurūs.*

sukrigul||iuoti, -iuoja, -iavo (plg. krigulis) sukrevoti: *Čia negražiaī sūsiuvei: sukriguliavaī – kaipgi teip!*

sukri||sti, sukriñta, -to sugultī: *Jie sukrīto ing vienq lóvā.*

sük||ti, -a, -ē kišti: *Jam sūka kūlōkā (kumšti) ing panōsē. △ vētrai sūkti būti audrai: Šitokiā vētra sūka, stógus kilojā.*

su||laistýti, -laisto, -laistē užlipinti, užklijoti: *Reikia sulaistýti pēčius: labiaī apačiā išrūšus. Aš pēčiū laisčiaū, kad skylēliū nebūtu, kad neišeitū ugnis.*

sulig pagal: *Sulig māno ámžiaus tu tik duktē, tokiā pāauglē.*

sumačio||ti, -ja, -jo sumegzti, sutrumpinti: *Kad botāgas būdavo par ilgas, jī sumacīja.*

sumetē||jas, -a (1) kas supratinas, apsukrus: *Jis tōks kaip ir nesumetējas: kluiksta po svētā, ir ganā.*

(2) sultys: *Bus apytirštē sunkā iš tū aviečiū. Išgérk suñkos – būs stipriaū.*

sūpuoklēs (1) sūpuoklēs: *Sūpuoklēs būdavo pakabýtos prie kūtēs.*

susig||auti, -áuna, -āvo pasigauti: *Vištos padaigšliūotos, skaūdžios ir nedūoda susigauti.*

susigrēž||ti, -ia, susigrēžē apsigrežti, apsisukti: *Atvažiāvo, susimetē maišūs, susigrēžē, ir neliko. Jis susigrēžē ir nuvažiāvo.*

sugrū||sti, -da, -do susigniužinti: *Ir teip užsigavaū: kad susigrūdau rankās, kad prie burnōs niēko prinēsti negalējau.*

susikreñk||ti, -ja, -jo (plg. krenkis) susirūpinti: *Ko tōks susikreñkējes, ar vaikaī susiřgo?*

susikvīpin||ti, -a, -o pasikvepinti: *Mañ' apjuōks, sakýs: susikvīpinusi senēlē, susipar-fumāvusi.*

susiliežiuv||uoti, -úoja, -āvo apkalbēti vienas kitā: *Susiskündžia, susiliežiuvúoja – ir nebe draugaī.*

susilk||iuoti, -iuoja, -iavo sutepti silkiū taukais: *Ziūriū, kad nesusilkiiuoju aš támstai stiklinē.*

susimēsti, susimeta, susimetē susidraugauti, artimai gyventi: *Mās nebūvome susimētē, nesimylējome.*

susisūkti, susisuka, susisukē susiraukšlēti, susiraukti: *Žandaī susisūkē: niēko neliko to sēnio.*

susi||taisýti, -taiso, -taisē susišukuoti: *Kas tavo par puikūmq: teip pláukus susitaissusi ir vāikšcioji nōsī užriētusi.*

susiveřkti, -ia, susiverkē pravirkti: *Jinaī susiverkē ir išbēgo.*

susérti, sùseria, suséré (plg. šerti) sukrauti: *Linūs šlapīus sušérk terp aīdū – sušuñta.*

sušliaūk||ti, -ia, sušliaukē sušluoti, sustumti: *Sušliaūkia šiāudgalius ing keřte ir liuōbia árklius.*

su||šnēkti, -šneñka, -snēko trumpai pakalbēti: *Jisaī sušnēko su pavadūotoju.*

sušpóg||ti, -sta, -o suliesēti, sukrīsti: *Kō tu tōks sušpogēs, ar sergi?*

sutrāt|tyti, -ija, -ijo sugriauti, sudažyti: *Naujā bùvo pastatýta triobà – viskā̄ sutrātijos.*

sutrāuk|ti, -ia, -ē išgerti: *Mās tā alūtē greītai sutráukēme.*

sutvérimas (2) išvaizda, sudėjimas: *Ant sutvérimo gražūs būtū žmōgus, ale teip tai neteisīngas.*

suvarvē|ti, sūvarva, -jo △ **kād tu suvarvētum** kad tu prasmegtum: *Kad tu suvarvētum, – kiek man padarei iškādū!*

sužaginiúot|as, -a (1) sudėtas į žaginius: *Dóbilas sužaginiúotas, stóvia terp žaginiū sudėtas.*

svaigulys (3^b) svaigalai: *Ką tu padarýsi – svaigulio reikia. Ant to svaigulio niēkas nepýksta: ir biedni, ir pōnai – visi gēria.*

svētim|as, -à (3^b) kuris tik praskrenda pro šalį (apie paukščius): *Gérvēs svētimos: jos átlekia ir išlekia.*

svētas (sl.) (1) žmonės: *Jau dabà kōks svētas pasiléidėlis, kōks ištviřkēlis!*

sviltas vns. (2) svilėsai: *Kas čia mán smirda sviltù?*

Š

šakalys (3^b) △ **be šākalio** be uždegotos balanos, kiek nori, daug: *Be šākalio galī atsirāsti tokiū, kur nerodys gyvuliū.*

šakumēlē (2) dvišakas pagaliukas: *Kad vasarója piáuna, pririša prie dalgēs ir prie dalgikočio šakumēlē. Šakumēlē – dvišakas medēlis.*

šalý šalia △ **paděti šalý** nebarti: *Ar tu girtám sakýk, ar šalý paděk – tas pāts.*

šalýmais šalia: *Jo šalýmais šáutuvas ̄sidētas. Stóvia šalýmais.*

šaliumà (3^b) šiluma, karštis, garai: *Dabà pati šaliumà. Par tā šaliumą suñku milžti: labiai púola spárvos, negali apsigiñti. Kai mažai šaliumōs, uždeda daugiaū (kai pirtyje nekarsta, užpila ant akmenų vandenio).*

šarkakōjis (2) aukštu stiebu ramunė, žydinti darželiuose baltais, raudonais: *Šarkakōjai žydzia kaip ramunė, lāpai kaip mōrkū. Šarkakōjai dideliai áuga.*

šarmūkšnis (2) šermukšnis: *Šarmūkšnis vélniq išvýs iš namū.*

šeiminykystē (2) šeimininkavimas: *Kai apsivedžiau, prie šeiminykystēs neprisidedu.*

šelmenis (1) šelmuo: *Prikišême kiáurai – lig pat šelmenio. Mūsu šelmenis pašiáuštas.*

šerēj|as, -a (plg. la. sérējs) (1) kas padžiauna javus ar linus jaujoje ant ardū psn.: *Jinā bùvo šerēja: ne kōžnas mokédavo prišerti jáujq.*

šerti, šeria, šérē △ **šerti jáują** (plg. la. sert riju) krauti javus ar linus į ardu džiovinti psn.: *Výrai jáujq šeria. Reikia eiti jáujq šerti.*

šiaudeliukas (2) šiaudelis: *Pasiima šiaudeliuką ing snapēli, o paskù tā žēmę apžiόja ir lipdo ant lizdo.*

šiaudgalis (1) šiaudgalys: *Šiaudgaliu kiëmas primetytas.*

šiemēt šiemet: *Lietūs lýja kaip nenorēdamas: nu jau blogaī bus šiemēt su javaīs.*

šiēp|tis, -iasi, -ēsi skleistis: *Tuož žydēs, jau šiēpiasi.*

šykš|tas, -à (4) atsparus, užsigrūdinės: *Šykštas labiai: jis nesīgdavo, jañ niēkas nekeñkia.*

šiltybē vns. (1) šiltumas, šilima: *Baisi šiltybē: nē vágysi nenóri, nē niēko. Baisi šiltybē miegoti.*

šiliōnas (iš sl.) (2) juokdarys, melagis: *Tik tu klausyk tõ šiliōno: jis taū papáistys ką, o tu — viērysi.*

šimtin|is, -ė bdv. (2) šimtasis: *Jau dabà ing šimtinj mētq ilipes.*

šit|as, -à (4) šitas: *Šitq kātinq pēlēs iš namūq išvarjys: tōks tinginys.*

šiūros dgs. (1) šiurpuliai: *Šiūros eīna par visq kūnq nuo tū rūkščiū uogų, kur támsta várgei.*

šlēpu šlēpu šlept šlept: *Pro šāl̄ šlēpu šlēpu su čebātais — mat, šlapia labiai bùvo.*

šoninis (2) △ léisti šoninj žaisti tam tikrā žaidimą su peiliu, kai peilis metamas per šoną, kad įsmigtų į žemę: *Šoninj léisti nesunkū. Šoninj léisti pro kaīre rañkq sunkiai, iš kaīto gál ir nepatāikysi: galī patāikyti kas trēciā kaītq léisdamas.*

špūolia (plg. la. *spuōle, spuole*) (1) špūlē: *Špūolia, kur giāj sūsuka. Terp špūolios giāj.*

štēbinas (plg. la. *stabans*) (1) prastas, kito neatjauciantis žmogus: *Tokiā graži mer-gaitē bùvo, ir tokē štēbinq prisileisk, kad tavē teip apteřstū! Štēbinai tie výrai: drýbsø atsigūlē, o tu dīrbk vienā.*

šułnis (2) šulinys: *Iñgi šułni nespíáuk, ba po smeřčio reīks visq šułni išgérati.*

šūtas (2) △ dūoti šūto duoti pirties, bartis: *Výras jai dūoda gerai šūto už tuos ka-valieriūs.*

švank|ūs, -ì (4) greitas: *Švankūs lēktuvas: kiek kilometrū padāro par vālandq. Švankūs labiai vyrūkas — toli nūlekia (nubéga). Kiškis švankūs labiai: šuvā nepāveja — švañkiai lēkia.*

švañkiai greit, smarkiai: *Švañkiai neléisk arkliū.*

švapl|ys, -ě (4) šveplys: *Švaplýs jis tōks bùvo: negaléjai supràsti gerai, ką sāko.*

šuvā, šuniēs (4) △ šuo: **šunij nudürti** būti iš nešvarumo labai stangriam: *Jinaī tokiai nešvari: gālia šunij nudürti su kvartūgū.*

T

tāčkas (4) taškas: *Genys tokiaiš tačkaiš tačkaiš. Mergáitēm vēidas buvo kregždētas rudaīs tačkaiš.* **tačkēlis** (2): *Vieversio kiaušiniai mēlynì su tačkēliais, pučkā labiai jau kanapēta.*

talkā (4) svečiai, padéjéjai gerti: *Mažà talkā par Pētrq bùvo: alaūs labiai daūg liko.*

talkinýkas (2) talkininkas: *Tai talkinýkai: tik lazdàs nuróvē, o bülbes paliko.*

tamsēlēsn|is, -ė (4) tamsesnis: *Sùkniq tamsēlēsné mán pasiúk.*

tánka (1) tankas: *Peñkios tánkos bùvo sudaužytos. Vienā tánka dar nesudēgus. Iš tánkos išmestas negývas žmôgus.*

tarýtum lyg ir, kaip ir: *Ant sumōs tarýtum dar kiek ir susiriñko.*

teřp tarp: *Teřp kirtimo (kirtime) daugiáusia áuga žemuogés (plg. la. starp priedītes, starp eglites).*

tetiřvinas (1) tetervinas: *Tetiřvinas miškuōs burbuliuodavo.*

tévyné (2) téviškè, gimtinè: *Mūsų tévynēs šalýmais bùvo.*

tēvinis (plg. la. *tēviñš*) (1) tévelis: *Tēvinis atiduōs mán dviratij. Tēvinio dviratis labiai gēras.*

tieki △ **tieki ir tieki** labai daug: *Pas tokē sēnij piktuomo tieki ir tieki. Vaīkas to ištvirkūmo (išdykumo) tūri tieki ir tieki.*

tiesūmas (2) △ **pro tiesumū** tiesiai, stačiai: *Pro tiesumū kad eini, užeini tq miškq.*

trākšt slyst: *Nuo tō peilio trākšt atgal: kol prīneši prie burnōs — peili nulaižaī, ir viškas.*

trākt: *Vyresnysai brōlis trākt īsisēdo ing vežlma.*

trapn||ūs, -i (4) trapus: *Ūmēdēs tokiōs trāpnios labiaī, subŷra ūmai.*

trašk||ūs, -i (4) daug kalbantis: *Ta jō pati tokiā traškī. Tāmssta labiaī traškī — teip gražū mān klausytis.*

trāš||ūs, -i (4) vešlus: *Māsų daržē trāšios būlbēs.*

trāuk||ti, -ia, -ē △ **kaip iš akiēs trāuktas** labai panašus: *Kaip iš akiēs trāuktas tas vaikas būvo — panašūs ing tēvā labiaī.*

trēkstel||ēti, -ia, -ējo sutraiskyt, padaryti trakšt: *Reikējo trēkstelēti tā vābalā užmynus kója.*

tri tri : *Viršinykas (kerdžius) triūbq trī trī užtriūbina, ir kék.*

triūbā (sl.) (2) trūbā: *Piemenaī triūbā užtriūbina ir gēna vakarē gývulius ing namūs.*

△ **antrōji triūbā** psn. antrasis kerdžiaus ženklas išgyti bandą: *Antrōji viršinyko triūbā vāro gývulius iš kūtēs ī ūlyčią. Pirmutinē triūbā* psn. pirmasis kerdžiaus rago balsas ryta: *Nuo viršinyko pirmutinēs triūbos píemeniu ár (taip pat) reikia keltis.*

trūk||ti, truñka, -o netrukti: *Kaip ta gražybē truñka prabēgti: čia pamataī, kad jau senātvē.*

trup||ūs, -i (4) minkštas: *Trūpu dāiktq tai dar suvālgai, o pažiedējusi kur duonēlē, tai jau negaliū.*

tukr||ūs, -i (4) grynas, svarbus, pilnas: *Kad ta mergičkā būtu tukrī, pilnā, o dabā — pagābus, tokiā liesā.*

tūtē (2) teta: *Kō tāmsta tūtē, nēkeli kójū eidamā — vis tāmsta čiūžu čiūžu.*

tvākt cvakt: *Mān vākar tvākt ing blaūzdq; teip sugnýbo tas gaidýs.*

tvērtis, tvēriasi, tvērési △ **nesitveria** nenusédi, nestygsta vietoje: *Jis nesitveria: vis lāksto po šokiūs.*

tvyksó||ti, tvýkso, -jo telkšoti: *Čia toks žvyrynas, o bālos tvýkso — tai lietaūs šiemēt.*

tvorinēlē bdv. (2) tvorinē: *Galù laūko darzinēlē ir ta pati tvorinēlē d.*

U

uk||ūs, -i (4) atvalgus: *Medūs labiaī ukūs.*

ūnaras (sl.) išdidumas, ambicija: *Pāts pēšcias aīna, ūnarq važiūotq vēža.*

uodegā (3^a) △ **gauti ī úodegā** gauti mušti: *Jis geraī gāvo ing úodegā nuo jōs výro.*

īmēgzti ī úodegā sudrožti, suduoti: *Ji paguldē ant žēmēs ir kēletq diržū īmezgē ing úodegā.*

upókšnis (1) upeliūkštis: *Nedīdelis upókšnis, ale vis bēga vanduō.*

ūžantis (1) židinys: *Sušlūoja ing ūžančius pēlenus. Ūžančiai pilnī pelenū.*

užimti, ūžima, ūžēmē priimti, virškinti: *Mān neūžima svēsto: negeraī, negeraī par diēnq jautiēs.*

užkabavó||ti, -ja, -jo hebr. užkabinēti suktis (apie merginas): *Papuldinēti, papuldi- nēja ant móterišķu, užkabavoti, užkabavója, ale ženātvēs neieško.*

ūžkambaris (plg. ūžkambaris 'židinys' — Šeduva, kambarys 'trobos tamsusis galas produktams laikyti', kamburys 'užkampis', ūžkaboris 'užkampis') (1) užkampis: *Padēk ing tā ūžkambari tā dēžē.*

užkélti, užkelia, užkélė \triangle **užkélti kalbàs** apkalbèti: *Kad váikščioji su mergáite, tai ją ir ženkykis, o kad teip, tai paskù tie žmónës kalbàs užkelia.*

užkarščiuoti, -iúoja, -iāvo užraudonuoti: *Kad užkarščiāvo tos kójos, kad sutino, kad raudónos paliko: ir gulék ant lóvos galo užkélës kójas.*

užkèpti, užkepa, užkèpē pakepti prie svečių: *Užkèpiau díonq – jau támstos nebe svečiai.*

užkeré||ti, užkeria, -jo išsikeroti, suaugti: *Labiai gražù, kai tie vainikai užkeria.*

užknab||ús, -i (4) užlenktas, palinkës: *Tie šákës galai labiai užknábūs: su ja galì mëšlą veřsti iš vežimo.*

užlèkti, užlekia, užlékë užskristi, užtupti: *Vištos užlékë ant vařtu kárkina – bus lietaūs.*

užlés dgs. (2) kléties lubų kartelès: *Pakabinaū maïšq ant užlių. Užlių platùmas par višq kléti. Ant užlių pàdeda grébli, grébliu galvelès.*

užlik||ti, užlièka, -o išlikti: *Ką parléidé svietas ir ką parléis, kad užliks!*

užnésiό||ti, -ja, -jo išnešioti įsčioje: *Kad tu jí užnésiójai, ant svieto paléidei, tai tu jí ir augink!*

užnèsti, užneša, užnèšë užpustyti: *Autòbusai nevažiúoja: keliai užnèsti.*

už||pùlti, -púola, -púolé prikibti: *Užpúolè kaklù ligos (difteritas): par tris saváiti kë-turis nusmáugé.*

užpuř||sti, -sta, -to užtinti, aptinti: *Ir ákys mán užpuřsta, ir ant kriūtinës sunkù labiai, kai bité įkanda.*

už||sakýti, -säko, -sákë įsakyti: *Užsákë mûm eiti akmenü riñkti.*

užsiiñiti, užsima, užsiémë pradéti: *Jaū užsima rígti tas skystimas.*

užsiléi||sti, -džia, -dè nusileisti: *Dar kiaülës neliuôbtos, o jau sáulé užsiléidé.*

užstó||ti, -ja, -jo užpulti: *Jau júos dükart bùvo užstójé ir àtêmé pìningus. Tôs móterës užstójó brigadiériu ir präšo.*

užtvieč||ksti, -skia, užtvieskë užkaitinti: *Užtvieskë sáulé ir vél tuoj lis – sudaigiñs rugiùs.*

užúogana (1) dirvos rézis, lauko kampas, pieva: *Nemóka árti tas bérnas ir paliëka tokiàs užúoganas. Priliko daugybę tų užúoganų.*

užúovè (1) užuovéja: *Einame ing užúovę, kur vějas neùžpučia! Kokià gerà užúovè: šilta, ir nesiskùbiname.*

ùžvarè (1) lauko plotas, aptvertas kartimis, gyuliams suvaryti: *Kad piemeniai pareîna ing namùs pietq, gývulius suvârò ing tq užvarę, kárves sùgula.*

užveja (1) trečioji virvës šaka: *Ant dviejù šakù virvëlës uždëk dar užvejä – bus labiai drûtä. Ant vadëliu ár (irgi) užvejä dëda.*

V

vabuõlè (2) (plg. la. *vabuolis*) vabalas: *Matai, kokiä pasičiupaï vabuõlë: vienas ing savè tráukia, kitas – ing savè.*

vagystà (2) vagysté: *Vagystà išsiáiskina pati.*

vaidinuõklis (2) vaiduoklis: *Ateidavo dûjen pcráiciai – vaidinuõkliai velniai ripkos mùšti.*

vaik||ësas (2) 1. vaikinas: *Vaikësai susìmušë. 2. samdinys psn.: Du vaikësai bùvo sam-dýti. -esëlis* (2) sūnus, berniukas: *Tôs šeiminýkës vaikesëlis nuvažiúoja mào árkli ing dařzinę.*

- vaikėsnykė** (1) moteris, vilojanti vyrus: *Jina ī labiai tokią vaikėsnykė, labiai mýlia výrus.*
- vainikas** (2) gélè: *Eisiu ing darželi prisiskinti vainikų. Jurginzi – grāžūs vainikai. Išsiuvinéti marškiniai vainikais. Išrásiu vainiką. Vainikai žydžia labiai.*
- válio** △ **palikti válio** (plg. la. *ielikt vaļā*) atidaryti, palikti atdarā: *Sviřpli sušaldo: eīna miegótí ing seklýčią, o grýcios duris ir lángus paliēka válio.*
- vaļko||tis, -jasi, -jos** vaikšioti, valkiotis, slampinéti: *Vaļkokis vaļkokis po mišķa, ir – niēko nérā.*
- vántlapis** (1) varñtos lapas: *Kiaušiniūs darýdavome (dažydamo) su vántlapiais: šviēsiai geltoni – graži spalvā būdavo.*
- varlēlē** (2) du trikojo pagaliai, kuriuos tam tikro žaidimo metu stengiamasi numušti: *Kad rēkežio varlēlē nūmuša, bēga užkabinti ir vēl mūša.*
- varnùitis** (1) varniukas: *Várna jau išsivedé iš lizdo varnùičius.*
- važ||iúoti, -iúoja, -iāvo** išmokti, galéti, sugebéti važiuoti: *Kol dienā aūšo, aš jau važiau su dviračiu (iki ryto išmokau važiuoti).*
- vedžiō||ti, -ja, -jo** gimdyti, auginti: *Baikštēsniai dančiai pasidārē, kai vaikus pradējau vedžiōti.*
- velniūkas** (2) nelabasis (kitur laumē): *Velniūkas árkli kapója, arklýs nebētveria.*
- verdenēlē** (2) šaltinélis: *Verdenēlē neužšāla né žiēmq: vis kēliasi vanduō ing viřšu.*
- verpētas** (2) sūkurys: *Terp gýlēs (gelméje) verpētas sūkasi: galī tenaī nuskēsti.*
- vérti, věria, věré** △ **vérti akiīm** skvarbiai, viliojančiai žiūrēti: *Jina ī věria jī akiīm, ir ganā.*
- vientul||is, -é** (1) (plg. la. *vientulis*) riebus, tolygus: *Lydys jau gražiáusia žuvis: gražus, stóras, vientulis, neplākanas. Turējau paršēlī vientulī.*
- vienuj||is, -é** (2) △ **vienas vienujis** visai vienas: *Támsta vienā vienujē gyveni.*
- víkas** (2) vikis: *Vikus žaliūs nupiówē. Pàdavē kárvei víku.*
- výk||ti, -sta, -o** sektis: *Šiemēt mán aguřkai nevýksta. Negēros ākys pamatys – gyvuliai nevýks.*
- viřbē** (plg. *virbas*) (2) kaimo žmonių susirinkimas bendriems reikalams aptarti psn.: *Seniaū būdavo viřbēs: susìrenka aptařti sôdžius apie laukų dirbimą. Ing viřbē reikia alaūs bāčką nèsti. Eīna par kiemüs desetnýkas ir vāro ing viřbē.*
- víršinykas** (1) skerdžius psn.: *Víršinykas labiai gražiai užtriūbydavo. Víršinykas paskýrē trīm ganýti kiaulēs. Ankstī rýtq, su mažà dienelýte víršinykas pùcia triūbq, kēlia mergaites kárvių milžti. Vāro kárves ing degimq aštuonì piemens ir víršinykas.* △ **víršinykai** diena, kai skerdžius pats gano už piemenj to kiemo, į kurį ateina valgyti psn. *Víršinykai mán par šveñtq Jõnq, – tai geraī. Šiañdie mán víršinykai, aš neganaū niēko. Aš labiai láukdavau tū víršinykų, kad būtu šveñtū diēnū.*
- viršūnē** (1) viršus: *Tegu jau jōs bus viršūnē: jina ī pasistatys ant sàvo, ir ganā.*
- virtiēnis** (2) cepelinas, trintų bulvių kukulis: *Īšviriau lašinéti virtiēnių, tai taukai kliūrkt kliūrkt, – kaip skanū.*
- viřtu viřtu:** *Vienas viřtu viřtu (girtas) pro duris iějo.*
- virtul||iúoti, -iúoja, -iāvo** virstuliuoti: *Aš lýgiai šlùbas – virtuliúoju.*
- viskàs** (4) *Čia aš viskā žinaū. Dar ne viskā pasakei.*
- vištagaidis** (1) nei vyras, nei moteris: *Jis iš pažiūrōs ing výrq panašūs, o iš prigimimo – móteriška, – tōks vištagaidis.*

vog|ōnē (2) (iš sl.) medinis indelis su dangteliu piemenims įsidėti į lauką valgyti psn.:

Māno mótinga ing tą vogōnē įdēdavo smetōnos. Kai lakstýdavau varinēdamas gyvulius, susimūšdavo sviestas terp tōs vogōnēs. -onēlē hibr. (2): Piemeniu (piemeniu) gaspadinė pridėjo pilną vagonelę vágymo.

voverēlē (2) voveruška: *Voverēlēs geltónos, grāžios.*

Ž

žabángos dgs. (1) pinklės, spastai: *Padarýsiu mūsēm žabángas: kai lēks, tai įkliūs.*

žabéle (2) šakutė: *Sūnešé visás žabelės ir medeliūs ing eīla.*

žaburēlis (2) žabelis: *Atnēk smulkūčių žaburēlių, greit užkùrsim ugnį.*

žáibas (3) žaibas: *Sūmeté žáibus visūs ing tą stułpą.*

žaislas (4) žaidimas △ eiti žaislū žaisti: *Par tiek mētū aš nebeidavau tūž žaislū ir nebežinaū niēko.*

žaizdrē (2) plēnis, stambi kibirkštis: *Žaizdrēs lēkia nuo geležiēs.*

žálbaravykis (1) šilinis baravykas: *Žálbaravykio apačià melynà, galvà didele, išpūstà.*

žerplé||tis, -jasi, -jos blēsti: *Kai añglēs žerplējas, labiai įkaista akmena, raudoni paliēka.*

žiaunēlē (2) kriaukšlys, isproga: *Dúonos bākanas, matai, kaip parplyšes – vienos žiaunēlēs.*

žibē||ti, žiba, -jo šviesti: *Rytq tik dienēlē pradējo žibeti, ir mūsēs užpūolē.*

žiebsē||ti, žiebsia, -jo žybčioti: *Užsimérk, ar žiebsia akysè, kai žáibus mēta.*

žieželka hibr. (1) kibirkštis: *Kad lēkia žieželkos, kad dūoda iš tos geležiēs!*

žinoms žinoma: *Kai jau šlāpia, žinoms, negali árti.*

žiopsē||ti, žiòpsia, -jo žiopčioti: *Ko teip tānkiai žiòpsi, lýgai ką užsirijęs? Žiopsėjo ir nūdvēsē.*

žirgùtis (2) alksnio kankorēžis: *Baisiáusias bādas užējo par anq kārq: nuo alksnių riñko žirgučiūs ir dēdavo ing dūoną.*

žiù žiürék: *Žiù, kaip čia gražiai ištasisyta! Žiù, kaip mán patiñka alùs su kiaušiniaiis ir su smetonà!*

žiurkùitis (1) žiurkiukas: *Iš miltų iškrīto šeši žiurkùicių.*

žmogēlis (2) vyras, pats: *Eisiu pas žmogēlio kāpq.*

žmonelýtē (1) motertytė: *Eina tokià žmonelýtē, mažà bobelē par kiēmą.*

žnáib||yti, -o, -é 1. gnaibyti. *Tēslq suvolójam ir žnáibom píršto drūtumo. 2. durti, smelkti: Man pašonę diegulys žnáibo.*

žödis △ ne už žödžio nepataikyti žodžio: *Jis tōks ümūs; kai jam ne už žödžio, o: ugnis – vanduô.*

žuvélnykas (1) žuvų pirklys psn.: *Mieste aš tarnavaū pas žuvélnyką.*

žvaigždē (2) žvaigždė: *Vakarinė žvaigždė jau patekėjo. Nė žvaigždžių nematýti – tai tamsumēlis!*

žveñgalas (3^b) kas žvengia: △ *Žveñgalas sužvénge ant áukšto kálno, geležinė gálva, kanapinė úodega (varpas mišléje).*

žvirblū||tis (1) žvirbliukas: *Žvirblūcius gáudyti – vis píemenio darbai. Iš kliūgelių nupindavom rebēlį, gáudydavom žvirblūcius. Žvirblūciai įlekia ing tą rebēlį ir purēnasi su sparnaīs. -ēlis (2) grandinės žiedo sukutis, kad ji nesusisuktų: Nutrúko lenciūgas lig žvirbleliū. Žvirblēlis išsitráukė, ir lenciūgas susisukė.*

ЛЕКСИКА ГОВОРОВ ЛИТОВСКОГО ЯЗЫКА БАССЕЙНА РЕКИ МУША

Э. Й. ГРИНАВЯЦКЕНЕ

Резюме

В статье приведенная лексика записана в 1960—1965 г.г. из уст людей, проживающих в Пакруойском районе (на территории четырехугольника между населенными пунктами Пашвитинис—Жаймялис—Вашкай—Линкува).

Здесь даются по возможности лишь те диалектные слова, которые или вовсе отсутствуют в литературном языке, или отличаются от его нормы по своей форме, словообразованию, акцентуации, семантике, переносному значению и синтаксису. Сюда включены также и слова, которые, по мнению автора, своим употреблением связаны с территорией исследуемых говоров или с территорией более крупных диалектных единиц, в состав которых эти говоры входят.

Основную часть приводимой лексики составляют слова, являющиеся самым активным элементом разговорной лексики — это экспрессивные глаголы, выражающие действие и дающие характеристику этого действия. Здесь раскрывается также архаичная лексика исследуемых говоров, обозначающая реалии и предметы, связанные со стирическим образом жизни населения, с его обычаями, нравами, мировоззрением, и сохранившаяся в устах (или даже только в воспоминаниях) людей старшего поколения. Для некоторой части приводимого материала характерна лексико-семантическая и словообразовательная общность с родственным латышским языком, а в особенности — с соседними его говорами. Та часть лексики исследуемых говоров представляет большой интерес в ареальном плане, так как в ней отражаются языковые и культурные связи данных местностей с их ближайшими соседями. В лексике говоров бассейна реки Муша встречаются также некоторые славянские и германские заимствования, полученные в частности и через латышский язык.

Лексика этих говоров до сих пор, можно сказать, почти не исследовалась, но отдельные ее материалы накаплялись и накапляются в картотеках академического словаря литовского языка и атласа литовского языка и в какой-то мере отражаются в опубликованных восьми томах „Словаря литовского языка“ и в хрестоматии „Говоры литовского языка“.

Диалектные слова приводятся в алфавитном порядке и иллюстрируются одним или несколькими предложениями.